

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ

ВІСНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ ГР.-КАТ. ГАЛ. ЦЕРК. ПРОВІНЦІЇ

РІК III.

ЛЬВІВ, КВІТЕНЬ — ЧЕРВЕНЬ 1936.

ЧИСЛО 2 (7)

З М І С Т: Методика праці Кат. Акції (лист Св. Отця). — о. Др. М. Конрад: Католицька Акція і суспільне питання. — о. Ч. Я.: Друковане слово й Кат. Акція. — о. Др. Л. Глинка: Завдання Кат. Акції відносно подружжя та родини. — Е. Тишинська: Участь жіноцтва в Кат. Акції. — В. Глибовицький: Бій за нове завтра. — Мр. П. Ісайв: Виховання характерів. — Др. О. Філяс і Др. М. Дзєрович: Велика прогалина. — о. П. Дзєдзик: Джерела сили та орудники світського апостола (Ч. II). — Католицький рух у світі. — Нові книжки. — Книжки надіслані до Редакції. — Хроніка.

МЕТОДИКА ПРАЦІ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ.

Св. Отець звернувся до Його Еміненції Єпископа Ріо де Жанейро й цілого Єпископату Бразилії з ось таким листом у справі Кат. Акції:

Хоча нераз уже ми ясно висловили свою думку в багатьох документах, що їх — починаючи від першої Нашої Енцикліки „*Ubi arcano Dei*“ — видали Ми в цій справі, то проте прихиляємося до Твого бажання, яке Ти висловив підчас свого останнього побуту в Римі — і до Тебе та до Твоїх Собратів в єпископському уряді звертаємося з Нашим батьківським словом. Бажаємо тим чином іще раз дати доказ, як дуже ми числимо на ту співпрацю, котрою світські люди можуть служити в апостольстві Єрархії, не тільки через оборону правди й християнського життя перед стільки засідками, що їм загрожують, але також через те, що стануться в руках своїх пастирів прегарною поміччю для здобуття щораз більшого поступу на релігійній та громадській ниві.

Думаємо, що Католицька Акція є великою ласкою для вірних, котрих Бог покликуює до ближчої співпраці з єрархією, великою ласкою для самої єрархії, для Єпископів і душпастирів, що в рядах Католицької Акції найдуть благородні душі, готові успішно пособляти їм у щораз кращому та щирішому виконанні свого апостольства.

Бо хто ж не бачить справді, що навіть у католицьких краях духовенство не вистарчає, щоб усім вірним запевнити потрібну опіку?

Також і в Вашій дорогій країні, де народ так перейнятий почуваннями побожності й релігії, — скільки разів Ти й Твої товариші єпископи жалілися на недостатку священників, зокрема світських, на просторі, що через свою географічну форму, через свої природні умовини й через свою величину потребував би більшої кількості духовенства, ніж інші народи.

А що ж говорити про щораз більші перепони та труднощі, що деколи зовсім відбирають священникові змогу зблизитися до всіх вірних? Що говорити про всілякого роду небезпеки, що загрожують щораз більше вірі та чистоті обичаїв християнського народу, про небезпеки, котрі — здається — стають щораз численніші там, де — як без сумніву й у Бразилії — незвичайний розвиток культури, знання та промислу, впарі з силою добрих овочів, несе з собою так багато болючих зародків лиха.

Добре знаємо, з якою дбайливістю Ти й бразилійський Єпископат заходиться коло розбудження та піддержування між Вашим добрим на-

родом священничих покликань та коло того, щоб ваші семінарії щораз краще пристосовувати до тих почесних завдань, що їм служать.

Доказом тих старань — засновання Бразилійської Колегії в Римі, що завершилося завдяки Вашій опіці й Вашим засобам. Вона (колегія) носить почесну назву „папської“, та є, як знаєте, дуже нам дорога.

Ці Ваші святі зусилля, благословенні та оживотворені ласкою Божою, принесуть у майбутньому без сумніву цінні плоди.

Але на скільки зросте обильність цих плодів, якщо побіч ряду священників — а бажаємо собі, щоб вони щораз краще dorostали до своїх щораз ширших завдань, — гуртуватимуться карні та густі ряди добрих мирян, здібні до підготовки й доповнення, а де треба, то й заступлення праці священника, зокрема в області релігійної освіти.

Але в цій святій боротьбі, як і в кожній іншій боротьбі і в кожному війську, треба йти вперед, зберігаючи лад, методу та правила тактики.

Тому нехай Вам, Преподобні Браття, не буде немило, якщо тут піддамо деякі думки та практичні вказівки, що пливають не тільки з пізнання Ваших потреб і з гарячого бажання бачити й у цій ділянці Вашу неабияку перемогу, але також із довгого вже тепер нашого досвіду, що ставить Нам неначе перед очі ті засоби, котрі в різних країнах найпевніше та найкраще ведуть до досягнення цілі.

Першзавсе припоручаємо Вам, щоб Ви докладали якнайбільше старання до формування тих, котрі стають у ряди Католицької Акції; а саме формування релігійного, морального та суспільного, що є необхідне для кожного, хто між новітньою суспільністю бажає успішно апостолувати. Саме з огляду на конечну потребу формування буде необхідно не починати праці відразу від великих мас, але від дрібних, добре вишколених відділів, котрі хай будуть, як той євангельський квас, що має згодом перетворити всю масу. Не буде важко почати таким чином у кожній парохії це спасенне діло, сердечно піклуючися зокрема про діти, котрих невинні душі легко дадуться спрямувати до практикування християнських чеснот.

Не менш пильно треба притягати до католицьких товариств молодь, цю майбутню надію батьківщини й Церкви, а також му жчин, на котрих спирається родина та суспільність.

Одну ще справу яко мога гаряче треба поручити, а саме, щоб творені товариства не тільки жили в якнайкращій згоді, але щоб крім цього були ще якслід скоординовані та зв'язані в найтіснішу й органічну єдність.

Від парохіяльних кружків до єпархіяльних організацій, а від тих до головних краєвих централей, усе мусить бути добре заціплене та суцільне, як члени одного тіла, як різні відділи могутньої армії. Вже не замішання, але злиття в одно, не шкідливі взаємні встрявання в цю саму працю, але співпраця в різних ділянках, кожному призначених, не здавлювання природного буйного розквіту окремих товариств, але гармонійний та впорядкований розвиток цілого тіла при захованні краси та сили поодиноких членів.

Отже було б хибою та незвичайно великою шкодою, колиб у парохіях, чи єпархіях, повставали товариства вірних з цілями анальогічними до цілей Католицької Акції, але зовсім незалежні від цієї Католицької Акції і з нею ніяк не скоординовані, ба-що гірше, з нею суперечні.

Окремішні користі, або користі, ограничені до яко-

тось дрібного гурта вірних, знівечила б зовсім шкода, яку вони спричинили б через розстрілення, роздертя, а часом навіть розсварення між собою католицьких сил; сучасна доба вимагає, щоб ці сили, як Ми сказали, були могутньо **зорганізовані в послусі супроти ерархії та в службі Церкви.**

Всежтаки це не значить, начеб у лоні Католицької Акції не слід було творити та особливо піклуватися всілякими окремими гуртами, як нпр. рільників, робітників, студентів, інтелігенції, фахівців. Навпаки, досвід нас достаточо учить, що все те абсолютно необхідне, якщо бажаємо, щоб Католицька Акція вповні осягнула свою ціль. Цією ціллю — створити з кожного — Христового апостола серед тої спільноти, в котрій Бог його примістив. Першзавсе упоминаємо, щоб найдбайливішу опіку присвятити низьким верствам, працівникам промислу й ріллі. Вони то наравду були особливо дорогі Божеському Серцю Ісуса, таксамо були й є предметом матірньої жури Церкви, що глибоко співчуває їх недолі та терпінням і тремтить перед важкими небезпеками, на котрі їх душі наражує зміцнена пропаганда антирелігійних і антисупільних доктрин.

В усім тім широкім ділі розумної організації буде дуже хосенним творити по змозі в поодиноких єпархіях групи священиків, а також мирян, що палають ревністю для душ і відданих всеціло Папі та Єпископам. Ці знов, неначе ревні місіонарі Католицької Акції, під оком єпископату удалися б також до інших єпархій, а в цих єпархіях до поодиноких парохій з частими й добре приготованими відвідинами в цілі ясного представлення краси та користей Католицької Акції, в цілі допомоги і співпраці першзавсе в оформлюванні добрих провідників, (бо це необхідна умова життя й розквіту товариств), укінці в цілі спрямування та скоординовання діяльностей до переведення в діло поодиноких точок визначеної програми.

Крім того не треба забувати про навчання питомців у семінаріях цієї форми апостольства. Нехай священики, в першу чергу молоді, удосконалюються хочби тим чином, що їх висилатиметься для студій Католицької Акції до тих країв, де вона має вже за собою щасливий досвід і збрала багаті плоди.

Щоб священики, монахи й монахині, а також ті миряни, котрі в питомий спосіб відчувають конечність Кат. Акції, ставали щораз придатнішими до праці в Католицькій Акції, думаємо, що є незвичайно потрібним — а це діється вже з великим успіхом у ріжних місцях — щоб призначувати часто дні, або й тижні студій і молитви не тільки для цілого краю, але також для поодиноких областей, єпархій і парохій. Такими вправами, що основуються на реколекціях і практичних лекціях, проголошуваних досвідченими людьми на тему супільних і організаційних питань, заохотиться учасників до апостольства та просвітиться їх світлом моральних і супільних поучень, приміненних до сучасних потреб.

Того роду зібрання треба постійно улаштовувати для поодиноких груп Кат. Акції, себто для обіднань молоді, студентів, мужчин, жінок, робітників, фахівців, як адвокати, лікарі, промисловці, купці і т. п., а також для священиків, монахів і монахинь, для виховників і т. п. На цих зібраннях треба обговорювати спеціальні теми, що цікавлять поодинокі організації й категорії з точки бачення релігії та апостольства питомого Католицькій Акції.

Знаємо добре й доцінюємо, Преподобні Браття, всі труднощі цієї праці, так благородної й так потрібної, особливо в її початках. А саме тут треба повторити з Апостолом народів: „Вся могу о укріплюющем мя Христі“. Якщо

священики й миряни в Бозі положать свої надії, в серцях своїх берегти ласки Божої, а життям відданим молитві й любови до посвяти осягнуть благословення Неба для всіх напрямків праці Католицької Акції, навіть для тих позірно дрібних та незамітних, — тоді доброта Божа не щадитиме для них особливої помочі, а навіть надзвичайної; підчас коли з другого боку надаремне трудитимуться над здвигненням нового християнського гóрода, якщо Бог не буде з ними працювати.

А крім помочі Неба не забракне Католицькій Акції інших родів підмоги. Католицька Акція на правду ніколи не перешкаджає спасенням ініціативам і проявам добра, а тимпаче не нищить їх; саме навпаки, розбуджує їх, підпомагає та координує; тому саме домагається вона й вельми радо приймає співпрацю тих усіх установ і тих усіх зусиль, що не належать офіційно до Католицької Акції, а проте мають з нею спільні благородні цілі оформлювання сумлінь та цілі християнського апостольства.

Сильнішою та ширшою від усіх інших буде без сумніву поміч, що її дадуть Католицькій Акції численні монаші родини, як мужеські, так і жіночі, котрі для добра душ у Вашому краю поклали вже чималі заслуги. Такої помочі вони уділять не тільки невпинними молитвами, але також охочим подаванням своєї співпраці, хоча у властивому значенні не тяжать на них душпастирські обовязки. Зокрема будуть вони підготовляти до завдань Католицької Акції хлопців та дівчат від найменших років, піклуючися ними особливо в школах і колегіях хлопчачих та дівочих, що остають по більшій часті під кермою релігійних установ. Вони розвиватимуть у них найперше зрозуміння апостольства, опісля скермуватимуть їх до організації Католицької Акції, або творити ці організації в лоні власних стоваришень і установ. Можна сказати, що нема кращого часу й місця для виховання молоді Католицької Акції, як школи та колегії.

Це буде з великою користю й для самих шкіл, бо легко зрозуміти, який великий і значний пожиток пливе для всеї молоді в даній школі, чи в даному заведенні, з приставання з товаришами, вихованими в душі апостольства. Це буде особливою користю для молодечих душ, як це Ми кілька разів підкреслювали; бо вони освідомлені й утверджені найдуть в організації, котра буде їм товаришати і в труднішому віці, оборону й підпору, щоб протиставитися й перемогти великі та тяжкі небезпеки на суспільній ниві, на котру їм доведеться увійти.

Таким чином також стоваришення й установи, що мають за ціль плекати побожність, чи ширити релігійну культуру, або ще якусь окрему діяльність з ділянки суспільного апостольства, справді стануть помічними силами Католицької Акції, бо зберігаючи кожне для себе конечну та справедливу автономію, дійдуть з Католицькою Акцією до того „сердечного порозуміння“, до тієї координації та „взаїмного зрозуміння“, що його Ми так часто вже поручали.

Так мудро підпомагана та велично уладжена Католицька Акція буде справжнім миротворним військом, що вестиме святу боротьбу за заведення та поширення Христового Царства, яке є Царством справедливости, мира та любови. Тимсамим, хоча здержуватиметься безумовно — як це виходить із самої природи речі — від усякої діяльності та постави, що мала б марку політичної партії, що — як уже Ми з натиском стільки разів повторяли — потягнуло б за собою дуже важкі шкоди для кожної релігійної діяльності, — Католицька Акція причиниться справді й успішно до щастя батьківщини та її громадян, стаючи „до-

цільним засобом, що ним користується Церква, щоб уділювати народам добродійств усякого роду" (Лист до кард. Бертрама).

Нехай Господь Бог поблагословить благородні зусилля Вашої Еміненції й усього Єпископату — за котрими слухняно поступають клир та миряни-католики, щоб у цілім краю устійнити цей могутній засіб християнського відродження так, щоб незабаром у всіх єпархіях повстали ці гарні ряди хоробрих Христових воїнів, які вирушили б на оборону справ Божих і справ Церкви та несли всюди цей „ум Христов“, як завдаток і запоруку щастя для одиниць, для родин і для суспільности.

Щоб діло, котре Ви почали, дійшло до щасливого та успішного кінця, благаємо в Бога, для Вас відповідної помочі; а доказом тих наших бажань, а одночасно й свідомством нашого особливого привязання нехай буде Апостольське Благословення, котре з любовю в Господі даємо Тобі, Наш Дорогий Сину, Вам Преподобні Браття й цілому Духовенству й народові, повіреному Вашій опіці, а зокрема тим, що працюють для Католицької Акції.

Дано в Римі, при св. Петрі, в Празник Господа Нашого Ісуса Христа-Царя, дня 28. жовтня року 1935, Нашого Понтифікату чотирнадцятого.

Пій, Папа XI.

о. Др. Микола Конрад

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ І СУСПІЛЬНЕ ПИТАННЯ

Важною ділянкою К. А. є поширення розуміння основних тез католицизму, які відносяться до суспільного питання.

Суспільне питання досліджує суть і причини сучасних суспільних і господарських невідрадних відносин та подає способи, якими можна б їм зарадити, і яку треба б завести суспільну й господарську організацію, щоб людство осягнуло правдивий і тривкий добробут.

Те питання не є лише суспільно-господарським питанням, що вяжеться із соціологією і суспільною економією, не лише правничим, юридичним, що вяжеться з політичним устроєм громадянства, але теж у своєму корені філософічним, релігійним і моральним. Чимало емпіричних соціологів економістів і державних мужів старалося досліджувати ту проблему без огляду на її релігійні й моральні основи і тому подавали такі розв'язки, що ніяк не могли зарадити суспільним і господарським недомаганням. Витворилися безрелігійні напрями головно в лібералізмі й соціалізмі, „з яких — як пише Папа Пій XI¹⁾ — перший виявив свою неспосібність розв'язати суспільне питання, а другий поручив лік, який був би гірший від самої недуги й наразив би людство на ще більшу небезпеку“.

Суспільне питання — пише Папа Лев XIII²⁾ — „годі успішно розв'язати, оскільки не покличеться на поміч релігію й Церкву. Суспільні невідрадні відносини мають свою основу в фальшивих теоріях про змісл і мету життя-буття, про права й обов'язки людини, про генезу й завдання держави, про призначення й поділ земських дібр, про справедливість і любов

¹⁾ Quadragesimo anno, укр. переклад, стр. 3.

²⁾ Rerum novarum n. 2.

ближнього, тощо. До висвітлення тих засад є в першій мірі покликана Христова Церква. Вона „не в силі ніяк виректися повіреного собі Богом завдання, щоб підняти свій авторитативний голос не там, де йде про технічні питання, бо до цього не розпоряджає відповідними засобами, ані також ті справи не належать до її обсягу, але де йде про моральні принципи... Хоч економія й етика, кожна в своєму обсягу, кермуються власними принципами, однак хибно було би припускати, що господарський і моральний обсяги такі різнородні й собі чужі, що між ними нема ніякої залежності. Бо ж з істоти земських дібр і з істоти людської, тілесної й духової, походять так звані господарські закони, що устійнюють, які цілі й які засоби Творець назначив цілому господарському життю... Моральний закон накладає на нас обовязок, щоб ми в усіх наших починах прямували до найвищої й остаточної цілі, і також в поодиноких областях наших починів прямували до тих цілей, які їм, як знаємо, назначила природа, або радше Творець природи, Бог, і щоб ми упорядкували їх та піддали тій остаточній цілі. Коли від того узалежнимося, тоді частинні права, господарські цілі й поодиноких осіб і цілої суспільности, займають належні місця у всесвітній сфері цілей, а ми будемо вступати по них, наче по сходах, до остаточної цілі всього, до Бога, що є для себе і для нас найвищим та невичерпаним добром¹⁾.

Що у розв'язці суспільного питання безупинно треба сягати до етичних засад, яким найглибше обоснування дає релігія, так пояснює московський філософ Солов'єв у своїй „Критиці абстрактних засад“: Як будемо розуміти людське ділання чисто економічно, то рішенням у господарстві буде економічний інтерес, і то для мене мій. Ваш інтерес мене лише настільки цікавить, оскільки служить моему інтересові. А коли навпаки вихиснування все служить моему інтересові й збільшує мій добробут, то єдино раціональним господарством буде для мене, щоб усе справді вихиснувати. Отже капіталістичне господарство це ніщо інше, як розумне господарство. Як обмежимося на саме економічне становище, то в людині егоїзм не буде мати стриму, бо егоїзм ніколи не обмежить сам себе в імені інтересу, а лише в імя обовязку. Коли я можу другого вихиснувати і те вихиснування є в моєму інтересі, то я того не буду робити лиш тоді, коли я свідомий, що таке ділання несправедливе, коли отже попри економічність признаю ще інші, чисто людські, моральні, етичні засади“.¹⁾

Що економіка не може обійтися без етики, признає чимало модерних філософів (нпр. Віндельбанд, Рікерт, Шпанн і інші).

На їх думку ідея добра стоїть вище від ідеї буття. Питання про доцільність буття не може бути поминене тоді у суспільному господарстві. Тією ціллю не може бути ніщо інше, як публичне добро. А цього добра не можна осягнути визиском одних другими. Для господарського життя існують так само моральні обовязки, як в індивідуальному житті. Кожний суспільний устрій мусить бути пристосований до вимог етики й релігії.

Матеріялістичне підложжя лібералізму й марксизму розогнило клясову боротьбу, а ідею суспільної солідарности довело до банкрутства.

Ось тому економіст Sidgwick у своїм творі: „Про ціль і методу

¹⁾ Енци. Папи Пія XI. Quadragesimo anno — укр. переклад ст. 12.

¹⁾ Собрание сочинений В. С. Соловьева, том II, С. Петербургъ: Критика отвлеченныхъ началъ, стр. 184. Цитата взята з „Основ соціології“ Ушенічника-Фірака стр. 18. Вид. У. Х. О.

в економічній науці²⁾ домагається перебудови цілої суспільної економіки на тривалій і широкій основі етики, щоб поборювати визиск і вести економічну господарку.

Етичні й релігійні засади для розв'язки суспільного питання подали і всесторонно пояснили римські Папи, головню Лев XIII і Пій XI у своїх енцикліках. В дусі тих енциклік чимало вже державних мужів в Австрії, Італії, Болгарії, Америці й інших краях переводить суспільно-господарські реформи, які віщують краще завтра людству. Сьогодні щораз ширші круги людей приходять до переконання, що uzдоровлення сучасних невідрадних відносин може наступити тільки тоді, коли на всіх ділянках людського життя взагалі витисне своє знамя хрест.

Це завдання Католицької Акції. Обовязком усіх католиків, зосібна провідників К. А., є познайомитися з вище поданими енцикліками, щоб ввести в приватне й публичне життя, в усіх його ділянках, неоцінені католицькі засади в них виложені і тим причинитися до прискіпшення справедливої розв'язки суспільного питання і до покращання нашого суспільного й господарського положення. Точніше розглянемо ті засади в дальших статтях цього циклю.

о. Ч. Я.

Друковане слово й Католицька Акція

Восени 1880 р. в Римі йшов дивний похід. До п'ять тисяч маніфестантів дефілювало під чорним прапором з образом сатани і кличами: „Нема Бога, хай живе сатана!“. Це був похід масонів. Подібна маніфестація відбулася в Ціріху 1909. р. Товпа демонструвала під червоними прапорами, на яких видніли написи: „Проч з Богом“, „Хай живе інтернаціонал“. Це дефілювали соціалісти, предтечі кіншніх більшовиків. Маніфестантів було до десять тисяч.

Сучасні більшовики хваляться, що мають зорганізованих десять мільйонів і сімсот тисяч безбожників... Так на наших очах гуртуються мільйони людей в організаціях, які не визнають Бога ні батьківщини та проголошують кличі, що є смертоносною отруєю. Вони діють і посеред нас. Їх вербункову акцію, цей новітній спосіб присьднування й організування мас, сповняє новий засіб пропаганди, що ним є преса, та загалом друковане слово.

„Нема Бога!, Проч з Богом! це грізні кличі, що їх наявно чи скрито поширює протирелігійна чи ліберальна преса, що послідовно і вперто пропагує сатанократію.

По всіх краях світу повстають масонські льожі, ліберальні товариства атеїстів і поступовців зі своїми пресовими концернами (Societa Athea — Венеція, Антідеїсти т. є наявні вороги Бога — Франція і т. д.) і ведуть свою руйницьку роботу.

Масони в Празі в 1907 р. як першу постанову свого конгресу поставили резолюцію боротьби з вірою і релігією.

Французький письменник Прудон заявляє в своїх творах, що „Бог це зло і ціле нещастя цього світу“. Журналіст Др. Мінон в безбожному і ліберальному своєму щоденникові такий до цих слів дає коментар: „Це твердження по мойому то глибока історична правда“.

²⁾ The scope and method of economic science.

Редактор лібералістично-жидівсько-масонської „Neue Freie Presse“ Maks Nordau таке пише: „Кожний релігійний обряд, який виконує у сучасному часі свідомо людина, треба вважати за каригідну комедію і злосливу сатиру. Поступ науки і нові винаходи не лиш захитали основами віри середньовіччя, але і змінили погляд на світ і життя, які через свою нестійність дотепер не могли вдержатися“.

Те, що цей журналіст сказав, це думки тисячів людей, яким видається, що віра й релігія не дадуться погодити з потребами сучасного духа часу й тому мусять бути знищені донашадку тим оружжям, що ними є зла преса. А сила преси дуже велика.

Вона скривається в тому, що преса стало і послідовно оформлює переконання своїх читачів, підсуває їм свої явні й укриті думки, сугерує їх, а то засліплює ними.

Найбільше лиха в тому, що донедавна католики зовсім не здавали собі справи з тієї грози, яка нависла над світом.

Не минуло це лихо і нашої землі. Крім явно безбожної комуністичної і соціалістично-радикальної преси зустрічаємо ми на нашому овиді пресу без обличчя, ліберальну й індіферентну — т. є цю, яка через свою рівнодушність до зла також впливає дуже шкідливо. Тяжко навіть розрізнити, яка з них небезпечніша.

Зла преса найчастіше воює клеветою, очорнюванням і крутіством, відтак схліблюванням злим інстинктам мас і аморальністю.

У засобах ця преса неперебірлива. Вона при кожній нагоді старається підкопати авторитет Божий та повагу Церкви. При тому вживає якнайбільше перфідної тактики. Де можна вдарити отверто, там ударає явно, а де це не дало б бажаного успіху, вона підшивається під „невинні“ фрази, що тихцем підпускають їдь та ослаблюють відпорність на переворотні ідеї. Особливо цієї тактики залюбки вживає ліберальна преса, що грає роль „вовка в овечій шкурі“. Тому вона є ченаче пробоєвою передньою сторожею диявольського безбожницького фронту. Тому, що на її небезпечному діянні не так легко пізнатися, до деякої міри являється вона грізнішою, як сама явно безбожницька преса. Це конче треба ясно зрозуміти та в цілій повні собі та другим усвідомити.

Щоденно мільйони примірників часописів, журналів і книжок тієї злої преси йде в наступ і робить свою злочинну роботу як жахлива зараза.

Сміло можна сказати, що світ під сучасну пору переживає потопу злої преси.

Наслідки цього зла необчислимі.

Вже в часі французької революції вивірили офіційну боротьбу проти Бога. І що сталося? Люди перемінилися в диких звірів. Шаліли, мордувалися взаємно, день і ніч працювала гільотина, так що в Парижі три рази треба було переносити її руштовання на сухе місце.

Найшлася була тоді й така потвора, що зі засудженців стягала шкіру і виправляла її для люксового вжитку (нпр. на оправу книжок) тодішніх вождів і корифеїв революції.

Чи треба згадувати, до чого докотився безбожницький більшовизм в Україні і на землях бувшої Росії? Чи треба згадувати штучний голод, де вигинули мільйони людей, людоїдство, розстріли, Соловки? Чи треба згадувати ту чорну руїну, яка по вандальськи знищила і зруйнувала всі культурні надбання Церкви і народу?

До чого докотився Мексик і Еспанія, читаємо з сучасних часописів. День по дневі горять церкви, монастирі, бібліотеки, школи, священиків

і монахів та монахинь обливають бензиною і підпалюють, як живі смолоскипи, або полюють на них з рушницями, як на звірят. Навіть мерців не шанують, а розкопують могили тих, на яких гробах стоїть невмірущий символ воскресення і кості їх розкидають по полю.

Все це наслідки безбожництва і його пропаганди. Без віри в Бога люди стаються гірші від звірят, а суспільство, не оперте на основах св. віри, мусить згинуть.

Консеквенція вільнодумства це анархія: ні Бога в небі, ні ніякої влади на землі.

Анархіст Nieuhuys так висказується: „Ідея держави і церкви спирається на єрархічному ладі володіння, а вільнодумство не хоче визнати ніякої влади, воно вчить, що людина повинна тільки сама собою рядити“

Одною з головних причин всього лиха є загальний брак правдивої релігійної освіти в масах, немінна людська природа і слаба, невіроболенна воля. Треба мати на увазі, що темна маса приймає без розбору друковане слово як святість і вірить йому, бо так стоїть написане чорне на білім.

Скільки згіршення і зла скриває в собі ліберальна, чи зла преса, вистарчить глянути тільки на одно число чи примірник.

Тому не треба дивуватися, що стільки зла розлилося по світу. Бо й „мертве“, друковане зле слово є в силі зламати і вбити в людині душу.

Добре розуміють це масони і більшовики, що перші стараються опанувати пресу і по мистецьки використовують її для пропаганди своїх руїнних гасел.

„Запануймо над пресою — лунає жидівсько-масонсько-більшовицька пропагандистична програма — а небавом заволодіємо світом“!

У 1927. р. великий шум счинила була оця т. зв. ліберальна преса, коли в Америці мали стратити двох анархістів Sacco і Vanzetti. Можна подивляти було цю велику солідарність. Ця сама „гуманітарна преса“ мовчить, коли більшовики мордують сотки тисяч людей, або інші соціялісти переслідують і знущаються над християнами. Яке це має вимовне значіння.

Чи супроти такого стану можна нам довше стояти байдуже і заложивши руки ждати, що принесе непевне завтра? Без сумніву, що більшість людей подає себе за віруючих, всеж таки чому не положать вони стриму цій повені лиха?

Нам треба рішитися на удар. Тільки наша рішучість і зорганізованість може нам дати перемогу. Не сміємо ні на мить вагатися, ні бути рівнодушними чи байдужими.

Католицька Акція це мобілізаційний маніфест: всі вірні на фронт до боротьби з лихом!

„Надармо будете будувати церкви — сказав св. Отець Пій X — відбудувати місії, закладати школи, виконувати всякі добрі діла, все це на дармо, якщо не зумієте придбати для себе потрібної зброї до наступу і оборони — зброї, якою є щира католицька преса“.

Св. Отець Пій XI при різних нагодах вказує на стислу й органічну звязь Католическої Акції з католицькою пресою і виразно зазначає, що К. А. не рушить з місця без католицької преси. Добра католицька преса це безупинна місія. Таке відповідальне має вона завдання. І саме тому має право вона вимагати від нас підтримки і моральної, чи навіть матеріальної, помочі, щоб гідно вивязатися зі своєї праці!

Католицький рух змагається. Конгреси в Шікагу, Буенос Аїрес, Дубліні, Лурді, Празі і хочби в нас свято УМХ вказують на потужний ріст

тієї сили, що незломно діє в душах тих, які навіть помимо всяких перешкод не вагаються визнати, хто вони є.

Є це вислід активізації Католицької Акції, є це т. зв. перший пробоєвий маневр, якого завданням є пірвати маси вірних до чину невмірущого. Скріплення цієї сили — це наше завдання. Тому К. А. кличе всіх у ряди нового Апостольства, що ним є апостольство преси. Якщо збойкотуємо індиферентну, масонсько-ліберальну, соціал-радикальну та комуністичну пресу й відповідно скріпимо добру, християнсько-католицько-національну пресу, не будемо лякатися за своє завтра. Саме тому особлившу увагу звертає К. А. на пресу для молоді. Цілком слушно, що невільно зрікатися ні нехтувати нам наглядом над тим, що дістають за поживу ті, на яких стоїть будучність Нації і Церкви. І ми байдужим оком не сміємо глядіти на те, що подають нашій молоді т. зв. журнали для молоді.

Є люди, які ображуються, якщо їм закинути протихристиянські тенденції. А саме таких людей повно серед нас. Що більше, беруться вони до менторства, мають аспірації бути ідеологами і будівничими „нового життя“. Перестерігаємо перед деякими, на око невинними журналами для молоді, що на ділі є зразком лібералістичної преси, прикрашеної блахманом гарних ідей зі скритими тенденціями монізму, вільної етики включно до атеїзму. Медвежу прислугу робить вона нам, коли деколи з вираховання ставить Богові свічку, — ще більшу тоді ставить вона сатані.

Обнова нації, це справа не легковажна, тут не вільно дозволити експерименту, а тим більше невільно жирувати для скритих цілей сатанократії. Більшовизм вже досить згангренував душу народу, тому найвищий час оновити духа нації в Христі.

Оце є засада, що нею кермуємося й яку прикладаємо до цілого нашого життя, без розподілу на приватне, чи публичне, чи партійне. Від цієї засади не відступимо ні на одну черту! Тому мусимо вивісти послідовну й рішучу боротьбу всій нашій ліберальній пресі, що часто під серпанком „національного добра“ перепачковує погубні лібералістичні погляди, для яких вимагає теж неторкальності в ім'я тогож „національного добра“. Це наказ нашого грізного часу здерти овечу шкіру з хижого вовка!

Завдання наше ясне, мусимо поборювати злу пресу до побідного кінця, а підпирати, поширювати і розбудовувати добру, українсько-католицьку пресу.

До тої боротьби обов'язані всі, кому тільки на серці лежить Божа Справа.

Хто почуватється на силах і має до того здібності, той має обов'язок підпомагати добру пресу пером — а всі інші мають її поширяти, підпирати і читати.

„Хто не виявить цього належного зрозуміння для католицької преси — сказав Еп. Е. Кеттелер — цей не заслуговує на ім'я доброго католика“.

Тепер ніхто не буде дивуватися, чому К. А. таку велику увагу звертає на пресу взагалі й які обов'язки накладає на добру пресу.

Генеральний Інститут Католицької Акції Галицької Церковної Провінції покликав до життя окрему пресову секцію, якої найближчим завданням є розв'язати і належно наладнати справу доброї преси та вести цим модерним засобом апостолування, т. є пропагандою при помочі друкованого слова, боротьбу за оновлене духове лице нашої Нації.

ЗАВДАННЯ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ

відносно подружжя та родини

Завданням „Католицької Акції“ є зясувати всі явища одиничного, суспільного та національного життя в світлі науки Католицької Церкви, в світлі вічних правд Христової науки, щоб берегти життя та розвитку одиниці, суспільности та народу перед неминучими тяжкими потрясеннями, а то й руїною, що їм грозять, коли вони, злегковаживши вічні правди небесної науки, підуть за хибними теоріями та доктринами та будуть згідно з ними налаштовувати своє життя. Серед туземної метушні, що в повоєнних літах значно побільшилася, людина, суспільність, народ потребує погідного ідеалізму та рівноваги духа. Потреба їх на те, щоб серед усіх життєвих труднощів, небезпек та приман змагати до добра, до всього того, що високе, благородне, згідне з метою Божої слави та добра ближнього в найширшому значінню. Бо тільки ті змагання можуть надати зміст життю гідний людини, суспільности, народу, можуть ублагороднювати їх духа та бути основою тривких, великих діл. Джерелом погідного ідеалізму в людині, суспільності, народі не можуть бути принагідні, проминаючі людські теорії та доктрини, бо вони, як усе, що чисто людське, проминаючі та не вільні від хиб і блудів. Джерелом погідного ідеалізму може бути тільки те, що носить на собі знамя вічної та незмінної правди, що походить від Всемогучого Творця, себто: Боже Обявлення та Христова наука, що їх береже та людям проповідує Католицька Церква. Тому важним та гарним є завдання стоваришень мірян Католицької Акції, що словом і ділом несуть правди Христової науки між ріжні верстви суспільности й народу, спомагають у цей спосіб церковну Єпархію в сповненні її високого завдання та причиняються до розбудови життя одиниці, суспільности, народу на здорових та тривких основах.

До явищ та проблем життя, що рівночасно заторкують так сферу одиниці, як суспільности, народу та Церкви, належать подружжя та родина. Від слушної розв'язки тої проблеми, від розбудови супружого та родинного життя на здорових, тривких, спертих на Божім Обявленні та Христовій науці основах залежить нормальний розвій одиниці, суспільности, народу не тільки під фізичним, але також духовим оглядом, під оглядом їх моральних цінностей та чеснот та успіх післанництва Церкви. Здорове налаштовання подружого та родинного життя в народі — це, хто зна, чи не найважливіше питання його розвою і побіди, або пораження та занепаду в життєвій борні. Католицька Церква від початків свого існування займалася та опікувалася установою супружжя та родини християн і старалася їх налаштовати в усьому згідно з Божим Обявленням та Христовою наукою. Трудам та зусиллям Католицької Церкви треба завдячити обмеження абсолютної влади батька над дітьми, мужа над женою, що включала в собі право їх життя та смерті, рівноправність супругів щодо їх взаїмних обов'язків, утривалення Христом відновленої нерозривности супружжя. Католицька Церква спираючись на Божім Обявленні та Христовій науці дає тривкі основи до здорового налаштовання установи супружжя і родини так, щоб права належні одиниці були збережені і добро суспільности, народу та Церкви не було порушене. Тому одним з важних завдань Като-

лицької Акції є поширювати засади Католицької Церкви щодо подружжя та родини та боронити їх перед наступами неприхильних Церкви чинників.

Здоровлю християнського подружжя загрожували в давніх часах та й нині загрожують різні ложні теорії та доктрини й неслухні, бо незгідні з природним законом, правні сформування подружжого та родинного життя, які нерідко стають основою до погубної для подружжя і родини практики. Такими шкідливими струями, що впадають кожному в очі та тривогою переймають усіх тих, що здають собі справу зі завдання та значіння подружжя і родини для одиниці, суспільности Народу і Церкви та тих шкід, які з невмолимою послідовністю спричинює для них захитання на Божім Об'явленню та Христовій науці спертих основ здорового налагодження подружжя та родини є: ляцізація християнського подружжя державними законодавствами, а в парі з тим розводи, бездітні чи майже бездітні подружжя внаслідок уживання штучних засобів і зігнання плоду, обмеження, чи навіть виключення Церкви від впливу на виховання молоді. Ті струї переводжені в практику спричинюють щораз більший занепад подружжого та родинного життя. Вони доходять і до нашої суспільности, а в одній і то значно більшій частині українського народу, що живе в Союзі Східних Республік, ті шкідливі теорії та доктрини, в цілій своїй повноті переведені в практику, спричинили руїну подружжого та родинного життя.

Тому й у нас стає щораз більшою konieczність усіми доступними засобами зясовувати та поширювати здорові основи подружжя та родини так з огляду на одиниці, як також суспільність і народ, щоб життєві бурі та хуртовини не могли їх підірвати. Одним з вельми успішних для того засобів є преса, а передусім преса Католицької Акції. В ній повинні бути обговорені всі важніші питання подружжя та родини в світлі католицької науки. До питань, що висуюються на першу чергу, належать:

1. Початок подружжя в світлі св. Письма та наукових дослідів.
2. Завдання подружжя і родини для одиниці, суспільности, народу та Церкви в світлі католицької науки.
3. Нерозривність та єдність подружжя як головні вимоги здорового налагодження подружжого і родинного життя.
4. Норми природного права відносно подружжя та родини.
5. Чинники, конечні до здорового налагодження подружжя та родини.
6. Чому подружжя християн в першій мірі підлягає та повинно підлягати законодавству Церкви.
7. Штучні засоби для уникання потомства та зігнання плоду в світлі науки Католицької Церкви.
8. Бездітні чи майже бездітні подружжя та їх наслідки для суспільности й народу.
9. Статистика бездітних чи майже бездітних подруж в українськiм народі.
10. Муж і жінка в подружжі та родині в світлі Католицької науки.
11. Занепад подружжя та родини — це занепад моралі в народі.
12. Виховання молоді в світлі католицької науки.
13. Межі цивільного законодавства відносно подружжя і родини.
14. Природне право одиниці до закінчення подружжя і стерилізація.
15. В який спосіб треба запобігати закінченню нещасливих подруж.
16. Як запобігати нещастю в закінчених подружжях.

Розроблювання поданих вгорі головних проблем подружжя та родин видвигне ще й інші питання, що будуть обговорені або в зв'язку з головною проблемою, або опрацьовані самостійно, залежно від ваги та значіння цих питань для здорового налагодження подружжя та родини.

Е. Тишинська

УЧАСТЬ ЖІНОЦТВА В КАТОЛИЦЬКІЙ АКЦІЇ

Між закидами, які стрічають Католицьку Акцію взагалі, є теж деякі спеціально звернені проти участі жіноцтва в Католицькій Акції. А саме: що, мовляв, Католицька Акція грозить звихненням вроджених жіночих питоменностей і післанництва жінки, котра сотворена до виховання дітей і заряду домом, а не до суперництва й суспільної боротьби.

Тому апостольська праця, мовляв, шкодить жінці, бо відриває її від родинного вогнища й наражує на тисячні небезпеки.

Очевидно, що після таких міркувань куди краще було б подумати тільки про виховання люблячих матерей і добрих господинь, а загалом не говорити про жіноче апостольство. Одначе, якщо глибше призадумаємося над цією проблемою, то прийдемо до переконання, впрост протилежного до цих закидів, а саме, що участь жіноцтва в Католицькій Акції є річчю самозрозумілою та конечною.

I. В першій мірі ця участь є конечною з огляду на значіння суспільного впливу жінки. Знаємо, що метою Католицької Акції є християнське відродження родини і суспільности. Щоб перевести в діло це завдання, співпраця жінок є не тільки пожадана, але й конечною з огляду на великий вплив жінки на життя родини й суспільности. Як мужчину вважаємо головою, так жінку серцем родини. Вона володіє любов'ю і звідси її міць і чудотворна моральна сила.

Цим чином жінка має посередній, але рішачий вплив на головну струю суспільного життя. Слушно кажуть, що народи творяться на колінах матерей.

З цього ясно, що через виховання християнських матерей, що є одною з головних цілей жіночого католицького руху — формуємо в християнському дусі не тільки родину, але й суспільність. Це є посередній вплив жінки на суспільне життя. В цей спосіб жінка може все впливати і по всі часи впливала, навіть замкнена в добре бережених мурах домашнього вогнища.

В наших часах, коли жінка досягнула політичну рівноправність і доступ до всіх майже урядів, має вона змогу й безпосередньо впливати на суспільне життя. — Не Католицька Акція, — але зміна життєвих умовин відірвала жінку від родинного вогнища й кинула у вир суспільного життя.

Сьогодні бачимо жінку на всіх становищах у великих і малих робітнях, магазинах, фабриках, урядах і школах. Можна цей факт уважати злим-невідрадним явищем, бо це віддаляє жінку від родини, що є її найістотнішим, природним покликанням. Але в сучасних умовинах є це „конечноє лихо“, на яке годі найти скорого й успішного ліку. Тому найкращим виходом із цього положення є відповідно підготувати жінку до використання її нового суспільного становища і при її допомозі досягнути ступневий поворот суспільности до Христа — що в майбутньому улегшить знову жінці сповнити її природне післанництво.

I саме це має на меті Католицька Акція.

II. Рятунок жінки жінкою. Є це друге природне оправдання участі жінок у Католицькій Акції. Сказано: „Жінка поза домом є, як по-суда поза святинею, наражена на збезчещення“.

Це на-жаль правда. Скільки ж небезпек для віри й обичаїв чигає сьогодні на жінку в суспільному середовищі! Болючий цей факт, висуваний деколи проти католицького жіночого руху, уважаємо якраз аргументом, що промовляє на його користь.

Хочемо громаді нещасних доньок Еви, що зухвало поширюють згіршення гріху, протиставити чисті ряди почитательок другої Еви, Пресвятої Діви Марії, котра принесла такий могутий лік на упадок праматери. За цим і те промовляє, що декотрі розятрені моральні рани жінки може лікувати тільки жінка своєю терпеливою жіночою рукою.

Такою хоче бути жіноча організація Католицької Акції, котра до своїх головних цілей зачислює уздоровлення суспільности і моральне двигнення жінки.

III. Потреба протиставити організацію іншим організаціям. Є ще одна випадкова причина, яка викликала жіночий рух в Італії й інших краях. Коли не використаємо суспільного впливу жінки для суспільного відродження, то інші вихіснуть його для нам противних цілей. В багатьох краях повстали вже протихристиянські організації. Декотрі з них називають себе неутральними, одначе льогіка фактів і досвід доказують, що неутральність у справі релігії є оманю. Зрештою виразні є слова Христові: „Хто не зі Мною, той проти Мене, а хто не збирає зі Мною, розтрачує“. (Лук. 11. 23).

Церква не признає неутральних товариств; Апостольська Столиця не дозволила Міжнародній Унії катол. жін. організацій лучитися з неутральними жіночими товариствами і союзами.

IV. Апостольський обовязок жінок. Узасаднення цього обовязку, повновартне все і всюди, є при тому таке ясне, що не може підлягати ніяким сумнівам.

Христова віра також суспільно визволила жінку, зробила з невірлиці люблячу товаришку і співробітницю мужчини в кожному доброму ділі милосердя й віри. Тому світське апостольство є обовязком і правом не тільки мужчини, але теж і жінки.

Жінка має теж християнський обовязок пожертвувати свої сили для великого завдання відродження світу в Христі; справді в спосіб відповідаючий її психічній і фізичній природі й у мірі згідній з її природним післанництвом. — Жіноча Католицька Акція не є нічим іншим, як виконанням цього обовязку в належний спосіб і у вказаних межах.

V. Чого вчить нас християнська традиція. З вище наведених причин на розлогих нивах католицької віри цвило все жіноче апостольство під ріжними видами. Славні імена жінок, заслужені для Христової справи, є окрасою Католицької Церкви.

Вже в євангелії стрічаємо кілька жінок, котрі разом з Матірю Божою товаришили Ісусові в його мандрівках і помагали Йому, ішли за Ним хрестною дорогою аж на Голтофту та стали неутрашними апостолками Христового Воскресення. В апостольських часах і пізніших віках були так звані діяконіси (дівичі і вдови), що займалися ділами християнського милосердя, приладженням літургії, поученням катехуменів, допомогою жінкам, в часі релігійних обрядів і хрещень. В листах св. Павла і в Діяннях апостольських находимо численні згадки про жінок, котрі успішно й мужно співпрацювали з апостолами в ширенні віри.

Тому можемо ствердити, що апостольство жінок в Католицькій Акції не є нове, щодо змісту, хоча нове формою.

VI. Воля Апостольської Столиці. Останнім оправданням католицького жіночого руху є те, що папи, Пій X, Венедикт XV та Пій XI не тільки його похвалювали, але й поручали.

VII. Цілі Союзу Католицьких Жінок:

1) Розвиток релігійного і морального почуття.

2) Родинне вироблення — передусім узгляднення материнських обов'язків і заряду дому.

3) Суспільне вироблення з особливим узглядненням сьогоденішнього становища й потреб жінки в суспільності.

4) Апостольство в родині, парохії і суспільності, виконувани гловно через оборону моралі і добродійні діла суспільної опіки.

Перші три цілі можна отримати під одним спільним наголовком вироблення. Тому програма Союзу Католицьких Жінок ділиться на дві часті:

Вироблення і апостольство, кожна з окремими цілями.

В наступних статтях обговоримо поодинокі ділянки — зокрема, вказуючи крім цілей також і відповідні засоби.

(На основі „Підручника Католицької Акції“ *О. Людіка Чиварді*).

В. Глібовицький

БІЙ ЗА НОВЕ ЗАВТРА

Мабуть ні в одній справі немає такої загальної однозгідності, як у відношенні до теперішньої дійсності. Ледве чи можна знайти когось тверезо думачого, хто б був щиро вдоволений із нашої сучасності — нашого „нині“. Навіть люди найбільш противних поглядів у цьому годяться, що „нині“ є зле й тому „завтра“ повинно бути зовсім інакше-краще. Але однозгідність погляду на нашу сучасність є дуже проблематична. Вона відноситься тільки до негативної постави супроти зненавидженої теперішності, себто до її негативної критики. Очевидно, що й з цього можна і треба зробити неоспоримий висновок, що справді теперішність є зла та що вона вимагає радикальної зміни. Але вже в цьому моменті погляди якнайдалше розходяться та починають зо собою непримиримий бій за діагнозу нашого „нині“ та за творення нового „завтра“. Властиво оба ці питання належать до одної й тої самої проблеми, що по суті є найважливішою проблемою кожної нації, — проблемою нового молодого покоління. А в цілій своїй ширині ця проблема є нічим іншим, як проблемою відродження теперішнього людства, проблемою революції теперішнього духа часу. І хай нікого не лякає це окричане й на речі дуже скомпромітоване слово, що силою історичної кінечности стало монопольним гаслом червоних революціонерів.

Кожний, хто вміє думати й має відвагу глядіти дійсності в очі, мусить з цілою рішучістю ствердити, що ми стоїмо в огні революції, в огні безпощадної боротьби між духом нинішнього й завтрішнього часу. І немає нічого небезпечнішого, як по дитячому, чи пак старечому, замикати очі перед цією дійсністю, віддатись тузі та мріям про мир і спокій, впиватись ілюзіями та жити в солодкому самообмані. Блажен, хто не згіршиться цією дійсністю, пізнає її в цілій наготі та не злякається боротьби з нею! А ще

щасливіший той, хто полюбить цю боротьбу, знайде в ній властивий смак бо тільки цей стане учасником світлої перемоги.

Годі при цій нагоді зайнятися ширшим і подрібним розслідуванням цієї проблеми в такому широкому розмірі, годі наводити довгу чергу аргументів що виразніше її зясували б, але одне треба з притиском піднести, що вона є в цілій остроті актуальна, що саме так, а не інакше вона представляється та що при питанні молоді першзавсе треба її мати на увазі. Мабуть не треба окремо додавати, що це тема пребагата змістом і що її вичерпати можна тільки великим і щирим зусиллям думки, супроводженої добрим ангелом інтуїції. Ця замітка має своє оправдання в тому жалюгідному досвіді, що говорить про загальний духовий опортунізм, опертий на упередженні та духовому лінивстві. Бо очевидно, як довго кожний, хто має уши, не схоче слухати і хто має очі, не схоче видіти, так довго даремні будуть усі слова та безуспішний увесь труд. На жаль, і якраз це явище є одною з інтегральних прикмет нашої невідрадної сучасності й тому слід різко звернути на це увагу та в першу чергу провирити своє власне становище.

Пристаючи до розгляду самої суті проблеми, треба нам, задержуючи наш зір на широкому горизонті, одночасно зосередити його в одній точці, що являється неначе ядром цілості. Цим чином ми конкретизуємо наше питання та робимо його наскрізь практичним і життєвим. Отже щоб сказати потрібне про цілий організм, треба взяти під увагу його клітини, щоб охопити макрокосмос, треба проаналізувати мікркосмос. Осьтак наша проблема нового молодого покоління — кращого „завтра“ зводиться до проблеми нової людини. І тут знову безліч теорій, рецепт та велмудрих порад. Беремо в першу чергу під увагу нашу українську дійсність. Безліч знахорів і „авторитетних“ учителів вирішують самопевно преповажне питання виховання молоді, претендуючи на непомильність і монополю, а все в ім'я добра нації... І мимоволі повстає неабияка метушня, що свідчить достаточо сама про себе. Найповажніша суспільна справа стає предметом дешевої конкуренції та баришівництва. А що в цьому найгірше, то те, що претенденти до виховання молоді не мають бодай тої мінімальної диспозиції, що нею є сам респект до справи та почуття ваги й відповідальности за неї. Щоб не бути голословним, вистарчить поставити цим виховникам отверто й рішучо питання про зміст цього виховання, про засіб ідей, про ідеологію, що має стати духовим кормом для молодих душ. Даремне ждатимете, щоб у їхній відповіді була належно узгляднена така фундаментальна справа, як християнський світогляд та роля Христової ідеї в цілій її далекосягlostі й динаміці. Тому на правду ще найделікатніше можна очеркнути їхню відповідь як трагічне непорозуміння, хоча властиво, якщоб таке явище мало місце в іншій ділянці, то ніхто не вагався б назвати його каригідним партацтвом. Бо що ж треба сказати про виховників, котрі відпекуються від ідеології, котрі чваняться безсвітоглядовістю, а тим самим заперечують вирішне значення у вихованні духового змісту, що його, на сміх, обіцяють і стараються заступити виховною метою й формою. Nomina sunt odiosa, але й пальцем не треба показувати, щоб знати, про кого мова. Але не було б задосить учинено справедливості, коли б осуджено тільки напр. ріжношерстний лібералізм, а не зроблено строгого закиду для цих формалістів, що користуються фірмою Христової ідеології, а в дійсності є найріднішими братами тих перших. І саме в цьому криється ціла парадоксальність нашої трагічної теперішности, що згіршення виходить звідти, звідки треба б

очікувати будуючих прикладів. По правді саме це є остаточна причина нинішнього хаосу, помішання понять, розбиття й розладдя сьогоднішнього світу.

Але хто раз здав собі справу з цієї ситуації, хто найшов у ній орієнтацію, той ні на хвилину не піддається згіршенню чи розчаруванню, але певною ходою рушить вперед до світлої мети. Так зближаємося до нашої відповіді, що являється zarazом розв'язкою, бодай у самій основі, широкої проблеми про нове „завтра“, нове молоде покоління, нову людину. Що правда зовнішній звук цієї відповіді не новий, але зміст її це справді щось нове, що має належну силу, щоб оновити лице землі. А ціла тайна криється якраз у тому, щоб не улягти сугестії самого звуку, форми, не впасти жертвою фрази, але цілим своїм духовим єством відчутти зміст цієї відповіді з усім його багатством та величчю. Властиво не знати, скільки найповажніших застережень-пересторог треба б зробити, щоб забезпечитись перед плитким та поверховним розумінням цієї непереможної розв'язки нашої проблеми проблем. Скільки людей буде вважати її надто простою, звичайною, samozрозумілою й тому не заслугоуючою на якусь особливу увагу? Скільки похитає головою в переконанні, що або вже все знає, або не має що знати!.. Бо відповідь на цю проблему міститься в одному слові — Христос. Тільки Христова ідея, Його Божа Наука є спроможна дати позитивну розв'язку для цього скрутного положення людства, що стоїть на березі катастрофи. Не треба окремо зазначувати, що повне відродження української Нації може здійснитись через цю ідею. Але хоча розв'язка така ясна й проста, то здійснення її куди тяжче та складніше. Воно ні менше ні більше, а означає справжню революцію, що мусить потрясти організмом поодиноких націй до самого дна! Хто здає собі справу, яку велику силу мають старі звички й суспільні при звичаєння, яка велика сила інерції та опортунізму, той розуміє, якого зусилля, стихійних потрясень та жертв вимагає здійснення цієї „Христової революції“. А трудність є тим більша, чим більше на шляху цієї революції являється сурогатів, обманливих примар, що голосять: „ото тут Христос, або ото там“. (Мрк. XIII, 21). Маймо відвагу глядіти критично не тільки на світ чужий і ворожий Христові, але також і на той, що признається до Його Імени. По словам сучасного глибокого католицького мислителя Р. Гвардінія причина кризи нинішнього людства лежить не-де-інде, як у християнстві. За великий розрив між ідеєю і життям, половичність, компромісовість з одною, і вузкоглядний ригоризм, формалізм та інші подібні хронічні хиби з другої сторони спричинили дегенерацію здорового християнського духа та створили відстрашаючу карикатуру християнина. І хоча сама Христова ідея не втратила нічого зо своєї вічної життєвої сили, хоча вона й надаліше остала безконкуренційною, то віра в неї до тої міри ослабла, що всякі ложні пророки зуміли легко здобути собі широкий послух та посягнути по імя „спасителів“. Це явище настільки вимовне й поважне, що ніхто з дійсних визнавців Христа не може ні на хвилину потішати себе, мовляв, воно не є це так зле. По правді дійсність стає шораз гостріша та ставить питання нового завтра на вістрю меча. І ніодна християнська нація не є паном ситуації. Не є ним тим більше наша українська. Поруч нерівних змагань за суму, так би сказати, тілесних потреб, українська нація має до вирішення проблему кристалізації свого духового „я“, має звести далекосяглу боротьбу за перемогу Христової ідеї не тільки в майбутній українській історії, але й в історії цілого світу. Для віруючих це така очевидна правда, що зовсім не потребує доказів. І саме в перспективі цього високого покликання української Нації треба ставити проблему виховання молодих

українських поколінь. Направду це за важна справа, щоб дозволити на ній експериментувати всяким „ліберальним романтикам“, щоб з уваги на якісь благі сантимиенти лякатися нинішнього бою за нове завтра, що не сміє бути обтяжене тяжкими гріхами злосильного „нині“, а мусить бути світле й могутнє, як Воскресший Христос!

Ось суттєве завдання Католицької Акції на терені молоді. Друга справа, щодо добору метод і засобів. Ця справа практично куди складніша й тяжча, тому до неї треба підходити не тільки з великим знанням й умінням, але й з особливими психологічно-виховними диспозиціями, окриленими великою любовю та надхненням Святого Духа

Мсп. Петро Ісаїв

ВИХОВАННЯ ХАРАКТЕРІВ

Одним з головних завдань Католицької Акції є поглиблювати християнський світогляд серед громадянства та виховати молодь на християнських засадах. Найважливішим завданням у всякому вихованні є виплекати здоровий і сильний характер. Таке завдання легше сповнимо, якщо розумітимемо як слід, що це є характер, яка його суть, які елементи на нього складаються та які засоби його виховують.

Вчені подають дуже різні дефініції характеру, які годі тут вичисляти. Одначе найзагальніше принята дефініція Кершенштайнера: „Характер — каже він — це постійний устрій душі, завдяки якому всякі акти волі однозначно окреслені вкоріненими в тій душі засадами, що відповідають моральному праву даної епохи“. Котру б дефініцію ми не взяли, то в кожній підкреслені більше або менше засади постійного поступовання. І справді постійні життєві засади є ядром характеру. Одначе щоб людина устійнила свої життєві засади та згідно з ними завжди поступала, мусить вона перед тим розвинути у собі цілу низку духових сил і прикмет та набути потрібного знання і розуміння. А тому з поняттям характеру нерозлучно звязані й інші сили душі, що є підбудовою й основою жуттєвих засад. Всі складові чинники характеру найкрайче зрозуміємо й пізнаємо, коли приглянемося цілям навчання і виховання.

Новітнє навчання ставить собі три засадничі завдання: 1) подати учневі найважливіші відомості, потрібні в життю, 2) розвинути його духові сили, а то: помічання, увагу, память, уяву, самостійне думання і критицизм, асоціацію, коротко кажучи інтелігенцію, а крім того силу волі і почування, 3) виробити такі засади, щоб людина свої розвинені здібності спрямовувала на додатні вартості в житті, себто використовувала їх до добрих цілей, а не до злих. Всі три завдання стисло звязані з собою. Одно міститься в другім, а обидва в третім. Коли б ми взяли три коробочки, більшу, меншу і найменшу та вложили їх одна в одну, то дістанемо образ звязку тих трьох завдань. Коли при навчанні осягаємо одну ціль, часто осягаємо заразом теж другу, а то й третю. Коли наприклад учень із зацікавленням учиться з читанки уступ про переслідування перших християн, то не тільки набуває нові відомості, але розвиває память, увагу, тощо, а якщо при тім зворушується подвигами і терпінням перших християн, то плекає і своє почування. До того він мусить приневолити себе той уступ добре вивчити, або ще й написати з нього задачу, а такий примус самого себе розвиває у ньому силу волі, яка якраз конечно потрібна до постійности життєвої поведінки,

себто до характеру. У деякого образ відважних мучеників може ще й спричинити сильну постанову неустрашимо у житті визнавати свою віру і жертвувати за неї життя (*exempla trahunt*), себто може причинитися до устійнення життєвої засади.

З поданого прикладу можемо зрозуміти звязок характеру в стислішій значенню слова з іншими духовими силами. З огляду на те ми можемо вирізнити в характері два засадничі складові чинники, а то: I інструментальний чинник і II на прямий. До інструментального чинника зачисляємо з одної сторони інтелігенцію, що дає людині змогу зорієнтуватися в даній життєвій ситуації і прийняти доцільну постанову, а з другої сторони сильну волю (витривалість, відвагу), що дає змогу свою постанову постійно переводити в життя й опановувати свої пристрасті, егоїзм та свої немочі. До напрямного ж чинника належать якраз самі засади і світогляд, якими людина керується. Якщо людина спрямовує свою волю й інтелігенцію (інструментальний чинник) на моральні цілі, то її характер моральний, добрий, якщо ж на неморальні, то її характер злий, лихий, небезпечний. Інструментальний і напрямний чинник характеру можемо порівняти з кораблем і його капітаном. Хоч корабель міцний і з доброю машинерією (інструментальний чинник), то проте може затонути, якщо його капітан (напрямний чинник) спрямує на невластивий шлях і поведе на ледяні криги. І навпаки. Добрий капітан нетривалим, зле збудованим кораблем не доплине до мети. В характері оба чинники є важні. Бо хоч хто матиме здорові життєві засади і добрі наміри, але не матиме настільки сили волі, щоб їх перевести в життя, не буде характерною людиною. Таких людей зустрічаємо часто (нпр. пияки, що постановляють більше не пити, а проте своєї постанови не в силі виконати).

Подібно і людина без розвиненої інтелігенції, що не буде могла орієнтуватися в життєвих ситуаціях та відповідно їх оцінювати, не зможе проявити своєї характерности.

Як виховувати інструментальний чинник характеру, не буду говорити, бо те завдання стараються сповняти сучасні школи. Зазначу тільки, що католикам слід попірати засоби виховання, що зміцнюють інструментальний чинник характеру, як н. пр. добре зрозумілий, непересадний спорт, абстинентський рух, тощо. Тут хочу звернути увагу в першій черзі на виховання напрямного чинника, себто моральних життєвих засад.

Християнство подає кожній людині напрямні життєві поведінки у Декальго, в десятиох Божих Заповідях. Сучасні деякі ліберальні виховні напрямні, як і законодавство, в засаді приймають Декальго, але роблять багато відхилень та інакше деякі заповіді розуміють. А вже зовсім різняються у санкціях життєвих засад. Кожна людина мусить ясно усвідомити собі, чому вона має триматися таких, а не інших засад, хто їх освятив. Християнство дає на те ясну й виразну відповідь: Декальго об'явив людям сам Бог і наказав придержуватися строго Божих заповідей. Він — Творець надав моральні закони, так само, як і фізичні. І перед Богом, що все бачить і знає, людина відповідальна. Отже християнське виховання ставить Бога як санкцію життєвих засад, а їх ціллю нагороду в небі. Натомість ліберальні модерні напрями такою санкцією роблять самих людей, людський розум, а ціллю поступовання добро людства. Початок до виховання без Бога дали французькі раціоналісти (II пол. XVIII в.), а ближче сформулював його французький позитивіст Август Конт (*Comte*, 1798—1857), що на місце Бога намагався поставити людство, замість релігії впровадити культ людства і змагання до людського поступу. Значить

санкцією етики робив розум, а мотором і ціллю нашого поступовання добро людства, його поступ. Думки Конта поширилися в новітній педагогіці в різних відмінах. Одні розуміють те людство, як громадянство, інші як нарід, націю, ще інші як працюючі робітничі маси, то знов як державу й її силу та роблять ті всі поняття ціллю, а то й санкцією людських учинків. Християнство змагає також до добра громадянств, народів, і людства, але те добро інакше розуміє, а також не ставить його як найвищу ціль життя, ані як санкцію життєвих засад.

Виховання без Бога не може дати наравду сильних характерів, бо людський розум не може бути тривкою санкцією з таких причин:

1) Людські осуди і переконання дуже змінні і розбіжні. Що голова, то розум. Що одні твердять, другі заперечують. А й та сама людина часто змінє свої переконання. Значить мусіло б бути стільки засад і етик, скільки людських голів. А правдива етика, як і всяка правда, може бути тільки одна.

2) Коли людина сама устійнює свою етику, то вона має право в кожній хвилі її змінити. Дальше, як ствердила психольогія, на наш спосіб думання дуже сильно впливають наші пристрасті, почування, егоїзм — і наш розум засліплюють. Під впливом пристрасти людина знайде все розумове виправдання для свого негідного вчинку. Тому напрямний чинник характеру, спертій виключно на розумі (розумова етика) ніколи не може бути тривкий. Тільки любов до Бога і страх перед Богом можуть бути тривкою основою нашої етики.

3) Почування і пристрасті сильніші, як розум, і мають більший вплив на нашу волю. Вже старинний поет Гораций зауважив це, пишучи: *Meliora video proboque, deteriora sequor* (бачу ліпші речі і їх потверджую, але іду за гіршими), очевидно тому, що пристрасті перемагають розум. Тільки якесь інше сильне почування може побороти наші пристрасті. Таким почуванням може бути тільки страх перед Богом, надія на нагороду і любов Бога. Тільки свідомість, що Бог усе знає і бачить, може здержувати цілком успішно від гріха. Тому зовсім слушно пише О. М. Schmidt: „Де є такий злодій, що відважився б щось вкрати, хоч бачить, що на нього дивляться, що можуть відразу зловити і віддати в руки справедливості? А чи мали б ми відвагу грішити в обличчю Бога?“

Подібно не може бути виключним мотором нашого поступовання добро людства в якимнебудь розумінню вже хочби ось чому:

1) Спонука людського ділання повинна бути загальна, така, щоб могла всіми людьми керувати, навіть найменш освіченими і склонювати їх до відповідного поступовання. А тимчасом добро людства, нації, тощо може спонукати до діл тільки людей, що стоять на дуже високому духовому рівні. Широкі маси „добра людства“ навіть не є встані зрозуміти. Численні люди не в силі обмежити своїх егоїзмів навіть з огляду на найближчу родину і кривдять її, то ж куди більше не може бути для них спонуккою добро нації, держави і пролетаріату, людства, тощо.

2) Численні люди з вищим духовим розвоєм, якщо навіть ділають з думкою про добро загалу, то роблять це з огляду на опінію, щоб не наразити себе на сміх, погорду, тощо. Часто поступили б зовсім інакше, якщо б мали певність, що їх вчинки не дійдуть до загального відома. А спонука людської поведінки повинна бути така, що заторкує людську волю завжди, у всяких обставинах.

Як засоби виховання характерів подає ліберальна педагогіка крім усвідомлювання користей із етичного поступовання ще головню такі: а) вказувати на добрий приклад, б) призвичаювати і вправляти учнів у етичнім

поступованню, бо *consuetudo est altera natura* (призвичаєння є другою натурою) і в) доводити до того, щоб молодь вросла в своє оточення і так перебирала від нього засади поступовання. Ці засоби зовсім добрі, і їх поручає і католицька педагогіка, одначе вони щойно тоді є тривкі, коли їх сперти на релігії:

а) Добрий приклад потягає (*exempla trahunt*) одначе і найсвітліші людські постаті мали свої хиби та слабкі сторони. Тому найкращим прикладом для наслідування може бути тільки Ісус Христос, Бого-чоловік. Задля свого Божества є Він без жадної скази і блуду. Тільки Він вповні гідний наслідування, без найменшого застереження.

б) Призвичаєння поступати етично сповняє важну ролю у формованню характеру, воно є щоправда „*altera natura*“, але не „*prima*“. А природа „друга“ все є слабша, як „перша“ (гони, пристрасті). Щоб перемогти і опанувати „першу“ природу, нижчу, треба також „першої“ природи, але вищої, а нею є якраз релігійність, страх Божий і любов Бога. „*Altera natura*“ є тут тільки важним помічним засобом, але не рішальним.

в) Подібно і вростання в оточення є корисне, якщо доквілля є етичне. Якщо ж ні, то таке вростання навпаки, дає відемні наслідки. Коли ж таке вростання відбувається в супроводі релігійности даної одиниці, то та релігійність дасть їй змогу відрізнити добрі і лихі сторінки доквілля, відділити кукіль від здорового зерна і зберегти себе перед погубними впливами.

Наприкінці слід відмітити, що християнське католицьке виховання розпоряджає крім згаданих ще куди сильнішими і певнішими засобами виховання, ніж ляцистична педагогіка, а то Св. Тайнами, особливо Сповіддю і Причастям, які мають дуже сильний, надприродний і природний вплив, що на напрямний чинник характеру, то й на інструментальний (зміцнюють волю і витривалість в добрім). Великий вплив Св. Тайн на характер признають навіть педагоги-атеїсти.

Велику вищість релігійного виховання над безрелігійним потвердив вже виразно досвід. Згадати хоч би більшовиків. Вони застосували вповні всі засоби безрелігійного виховання і довели до того, що в 1933 р. Сталін мусів підписати закон про кару смерти на нелітніх (від 11 р. життя), бо в інакший спосіб держава не могла дати собі ради з малими злочинцями. Річ нечувана в краях релігійного виховання. Подібно в тім часі мусіла більшовицька влада розпочати кампанію проти пошести масових самоубийств серед молоді.

Досвід вповні потверджує давню думку, що страх Божий є початком всякої життєвої мудрости. Тільки любов Бога і страх Божий можуть бути вповні тривкою основою характерів. Тільки характери, сперті на релігійности, можуть бути справді тривкі і сильні аж до героїзму, як це бачимо на християнах — мучениках за віру. Виховати якраз такі характери — це одно з найважливіших завдань Католицької Акції.

Література: Найліпші, для нас доступні книжки, писані в католицьким дусі — це дві праці переложені на польську мову: 1) F. W. Foerster: *Religja i charakter* і 2) тогож автора: *Szkola i charakter*. Крім того є кілька книжок, що добре аналізують характер і причиняються до його розуміння, але проте написані в ляцистичному дусі, про що слід пам'ятати, користаючи з них. Найважливіші з них це: 3) M. Cunn: *Kształcenie charakteru*. 4) S. A. Hessen: *Podstawy Pedagogiki*. Warsz. 1931. 5) Th. Elsenhans: *Charakterbildung*. Leipzig.

ВЕЛИКА ПРОГАЛИНА

Багато є справ і речей на світі, які є, біля яких стократно байдуже переходиться. Є справи, які неначе розпучливо ждуть своєї слухної розв'язки та які з цілою консеквенцією промовчує світова преса, як дуже несимпатичні та болючі і докором пекучі ревелюції. Для нікого так, як для християн католиків, не є ті справи такі болючі, бо нам пристойть більше як комуністичному для любови ближнього понести багато жертв для облегшення долі безталанних, убогих, хорих і немічних. Найболючішим занедбаням християнського світу є мабуть незрозуміння кінчености ведення харитативної акції в сучасному зубожілому громадянстві.

Нині, коли з одного боку капіталістичний світ убив цілковито почуття любови ближнього і зробив людину зовсім тупою на недугу, голод і холод ближнього, треба заактивізувати думку про кінченість ведення добродійної акції, яку рівнож добре назвати можна акцією любови. Колиб ми, християни, зуміли борше заглянути правді в очі, оцінити невисловлену біду і терпіння убогих і терплячих, коби ми знали увійти в душу безробітного, якого сімя голодує і примирає з нужди, коби ми борше призадумалися над засобами прийти в поміч тим усім громадянам, було б не дійшло ніколи до розвитку крайних суспільних течій, до більшовизму включно. Треба вдаватися в груди і сказати щиро, що ми, християни католики, замало звертали уваги, що ми не доцінили ваги акції любови, або інакше харитативної акції і довели в цей спосіб до захоплення цієї акції елементами, що вважають її за засіб свого панування і вигривають як атут проти християнського світу. Нас повинен нині боліти задушевно вид кожного бідного, кожного безробітного, кожного каліки і кожного хорого. В нас рости повинно з дня на день почуття правди, що щонебудь зробимо для тих найбідніших і найменших, це творимо для самого Божественного Учителя. Коли ми з правдивою любовю приносимо жертви для вище вичислених безталанних людей, запримітимо, що їх вороже і повне викиду наставлення до нас змінитиметься на почування глибокої любови, що серця тих людей вичуватимуть, що все добро, що спливає на них, є тільки в одній малій частині добром матеріальним, бо за ним стоятиме гранітна скала неоплаченого капіталу психічного зв'язку поміж ближніми. Харитативна акція ворогів християнського світу носить найчастіше п'ятно примусової акції і тому стає для членів найчастіше незносимим тягарем. Для нас, християн, для яких харитативна акція є дуже примітивним і дрібним обов'язком совісти, не спричинює нікому почуття зовнішнього примусу і тому стає вона для ближнього безпосередня, легше зрозуміла та зв'язуюча невидимими вузлами сердечности.

Хоч, як бачимо, ми трохи за пізно взялися до цієї справи, то всежтаки вона варт труду, щоб поставити її в українській нації на відповідному рівні. До обов'язків виконавців завдань К. А. в греко-кат. Галицькій Церковній Провінції належатиме зорганізування всіх ділянок харитативної акції. Хорі, недолужні, безробітні, сироти, старці, і взагалі всі потребуючі повинні найти у нас свій захист, свою матеріальну і моральну підпору. На сторінках журналу „Католицька Акція“ являтимуться з цієї області інформативні статті, які приносятимуть заінтересованим матеріали про вже існуючі організації харитативного характеру та статті дискусійного харак-

теру, щоб дати змогу якнайширшому колу громадян взяти участь у розв'язуванні тих неоднократно складних проблем. Не можемо забувати, що сучасні держави видали вже цілі низки законів, які в цей чи інший спосіб регулюють, а то й обмежують ініціативу громадянства в харитативній діяльності. Харитативна секція при видавничій Колегії журналу „Католицька Акція“ в чергових числах принесе головні напрямні нашої добродійної акції і викаже, як інші народи в рамках Католицької Акції розв'язують подібні проблеми. Тому, що лихоліття вимагає дуже скорого й обильного контакту з суспільністю, прохається всіх, що працювали вже над тими справами, пересилати на руки Голови Харитативної Секції Д-ра Осипа Філяса до Генерального Інституту Католицької Акції, Львів вул. Зіморівича 3 всі завваги і матеріяли, що служитимуть не тільки матеріялами як статті, але й рівночасно як причинки до розв'язування одної з найкращих ділянок в рамках Католицької Акції.

о. Петро Дзедзик

ДЖЕРЕЛА СИЛИ ТА ОРУДНИКИ СВІТСЬКОГО АПОСТОЛА

(Продовження).

II

А апостолуючи, жийте й думайте під знаком вічності! І на вартість речей дивіться не під знаком часу, а вічності.

Із вічного джерела любови, у стіп утаєнного у Пресв. Тайні Евхаристії Христа, черпайте силу!

Черпайте її за поміччю гарячих молитов, терпеливих покут, частих і покірних сповідей та щоденного, а бодай частого св. Причастя.

Особливо при жевріючому Небесному Вогні частого св. Причастя нехай заєдно розгрівається ваше серце, якщо воно має горіти безупинно апостольською любовю та й ніколи з неї не остигати.

А якщо тільки і коли тільки зможете, — то зараз спішіть у затишне місце **св. Духовних Вправ**, щоб тут віддатися поважному й побожному розважуванню правд св. Віри.

Тоді, відокремившись від голосу життя, жийте єдино для своєї св. Віри і для Г. Бога Спасителя І. Христа. Він жеж так дуже любить перебувати на самоті враз із Своїми Апостолами! Він впроваджує їх туди, в затишне місце, наче до Своєї високої школи, — на свій університет, — так як (тоді, коли ще ходив по землі Богочоловіком) вводив Своїх дванадцятьох Апостолів у школу Своєї Мудрости, перебуваючи з ними на самоті. Тому зовсім слушно названо самотнє місце св. духовних вправ „**університетом світських Апостолів**“.

2. а) Другим джерелом, із якого має черпати силу світський Апостол, то **любов ближнього**. А овочами тієї любови ближнього, — овочами, що зроджуються з крові і кости її та й цілим еством своїм належать до неї — то **змисл братньої спільноти і відчужання та зрозуміння суспільного положення свого ближнього**.

І якщо хочеш, Мій Дорогий Ревнителю, глибоко, дуже глибоко увійти в те джерело сили, котрим є любов ближнього, — то мусимо із отвореними очима, з отвертою душею, заєдно слідити, студіювати, оглядати та наслідувати життя І. Христа, що є найкращим прикладом для тебе.

Ось чи бачиш, як Він звертається із ввічливим словом до кожного, — чи то до Свогого приятеля, чи й противника? Як у покорі вмиває ноги Своім Апостолам? Як життям обдаровує прокажених, — світлом очей сліпих, а слухом глухих? Як Марії Магдалині дає мир душі, — розпусниці ласку, — розбійникові на хресті вічне щастя, — а всім без виїмку прощення гріхів і спасення?!

Він не дивиться ні на становище, яке хтось займає, ні на суспільну клясу, до якої хтось належить! Він і *„тростини надломленої не переломить і димлячого льну не загасить“*! (Мт. 12. 20).

Бо кличем Його: — шукати, помагати та рятувати!

Бо темами Його Наук: — самі тільки діла милосердя щодо душі та тіла, а улюбленими притчами — порівняннями: то притча про загублену овечку та драхму, про милосердного Самарянина та блудного сина!

Бо найбільшою Його заповіддю — то любов ближнього і любов ворогів, — любов, що її ставить нарівні з любов'ю самого Бога, — любов, що знаменуватиме перед світом справжніх визнавців Христа!

б) А памятай теж, Мій Дорогий Ревнителю, що **любов Пресв. Серця Христового** — то теж важне джерело твоєї сили та могутній орудник твоєї праці.

Біля Пресв. Серця Христового пізнаєш як слід суєту свою, — суєту свого нужденного „я“, — а водночас побачиш потреби та недостачі, як щодо душі, так і щодо тіла, своїх ближніх.

І звідтіля черпатимеш святу бадьорість та ревність до своїх апостольських трудів, що ними мусітимеш і злагіднювати нужду і поборювати гріхи, тай душі до Бога приводити...

Таким способом над пропастью, що розділює тебе від інших людей, перекинеш міст, — міст, що допоможе тобі зайти й до палат і до ліпянок до холодних та закостенілих сердець, — до старців і дітей, до сильних і слабих, до згіршених і відступників, — до калік і хворих.

Любов до Пресв. Серця Христового навчить тебе ще й розуміти як слід нужду та хиби свого брата; навчить зглибити стан душі зневіреного і зрозуміти ворухення серця, що попало вже в розпуку.

Бо любов сильніша ніж сама смерть. Вона всього може доклати, все може зрозуміти та й усі перешкоди поконати...

Тож пильно вишукуйте, Дорогі Ревнителі, — при ясному світлі Божої любови ті бідні нужденні душі, — душі своїх співпарохіян!

На кожному кроці їх найдете: і в родинах і в товариствах, і в подружжю і серед молоді, і на вулицях і в домівках, і в розривкових льокалях і в робітничих варстатах.

Всюди — всюди довкруги вас нужда, безробіття та брак мешкання!

Всюди довкруги бунтарська агітація й слова наруги, — всюди довкруги ложновчителі, спокусники, зводителі та ложні пророки, — всюди довкруги безвірство та неморальність!

Все те намагається відводити людей від Бога та Церкви, — а священників надто мало, щоб змогли з успіхом нести поміч цим бідним душам у їхній важкій боротьбі за щасливу вічність.

Тому і ви мусите допомогти їм!

Бо памятайте, що справжня любов ближнього — то любов до його безсмертної душі!

Так! Не тільки тіло ближнього треба лікувати, але також, — і то передовсім **душу** його. Бо втративши душу — тратить він усе! А ліпше було б йому зовсім на світ не родитись — ніж тут на землі мав би запропастити свою душу.

Тому закликаємо вас на Розп'ятого Спасителя: **Поможіть нам рятувати безсмертні душі!**

3. Третім джерелом сили та могутнім орудником Христового Ревнителя — то **витривалість і терпеливість.**

Залізна витривалість і геройська терпеливість!

„Хто терпен — той спасен“! — „Спасен“, — бо доходить до щасливого кінця. А такий „кінець діло хвалить“!

Про це мусить кожний Ревнитель заєдно пам'ятати.

На його прапорі мусить видніти хрест із написом: „Тільки під цим знаменем побідиш, Ревнителю!“

Спротив і глум світу, — терпіння та невдачі при праці, упокорення та ріжні прикrostі від лихих людей — то **насуцшний хліб** кожного світського Апостола.

Того самого дізнавав і сам Спаситель. А „не є ученик над свого учителя“ (Мт. 10. 24).

А хто знову не хотів би йти враз із Христом — той не варт Його! І не варт християнином називатися.

Хто ж хоче з Ним іти тай спільно з Ним зводити боротьбу — той мусить іти дорогою хреста!

А „я (сам) покажу йому (— мовить Спаситель устами Євангелиста, —) скільки має він терпіти за моє ім'я“ (Діян. 9. 16).

„Кого Бог любить — того й досвідчає“ — каже наш нарід. І добре каже. Бо дійсною правдою є, що **чим сильніше кого Бог тягне до себе, — тим тяжчі хрести кладе на його рамена.** І тому саме найтяжчий хрест дав Г. Бог Богочоловікові, що його найбільше полюбив.

Також і тебе, Д. Ревнителю, потягнув Бог до себе тай особливим способом поставив близько себе. Тому муситимеш двигати й особливі хрести! Але ще раз кажу тобі: Не бійся! Під знаком хреста побідиш!

Отже геть зі всяким страхом, — геть зі всякою нерішучістю та всіляким „але“!

Бадьоро підніми догори чоло, — чоло вмите водою св. Хрещення, — чоло назнаменоване знаком побіди, — царським знаменем св. Миропомазаня! Ти ж призначений на борця та лицаря!

Тому борися по-лицарськи!

І памятай, що твій лицарський обов'язок — то **довг** супроти твого Спасителя, — того Спасителя, що за тебе і за безсмертні душі людські віддав цілого Себе, — віддав усе!

А поглянь-но, як вороги св. Віри та Церкви трудяться **невтомно** за свою справу! З якою безоглядністю, насаджують вони безбожність та неморальність.

І які великі жертви у людях і грошах приносять вони, щоб свою справу довести до побідного кінця! У кожному куті, у всякому місці найдеш їх! Навіть між поганами інших частин світу увихаються працівники-агітатори безбожництва.

Таж було б це просто **зрадою**, — зрадою супроти наших дітей, — зрадою супроти власної своєї душі, — зрадою супроти Розп'ятого Спасителя, колиб ми тепер, у таку грізну хвилину, ховалися по закутинах, колиб навіть не могли спромогтися нині бодай на таку відвагу для оборони правд віри й моралі, як її мають безбожники.

А ми ж повинні спромогтися на більшу відвагу, ніж вони!

Ми ж боремося під особливою охороною Всемогучого Бога!

Та й чому мали б ми тратити духа, і кидаючи зброю піддаватися

противникові?! Чому мали б тратити всяку надію на будуче, коли сам Спаситель впевняє нас: „Се я з вами по всі дні, до кінця віків“! (Мт. 28. 20).

Тож не попадайте в зневіру, Дорогі Ревнителі! Не бійтеся нічого; на ніякі людські „мудрування“ не оглядайтеся!

Тим більше, що боротьба за безсмертні душі, — то боротьба за все, за вічність. За вічне небо, або за вічне пекло!

Св. Михайло, Покровитель України, що поконав Люцифера і його слуг, нехай буде вашим провідником, — а клич: „Так Бог хоче“ — вашим боєвим гаслом!

Авторизована перерібка з німецької мови. (Кінець буде).

КАТОЛИЦЬКИЙ РУХ У СВІТІ

АВСТРИЯ. На Загальних Зборах провідників дитячих організацій виголосив кард. Інніцер промову на тему **боротьби за душу дитини.** „Ми маємо тут виразні напрями, очеркнені Святішим Вітцем. — (мовив кардинал). — Тому не підемо на ніякі компроміси. Душа дитини — то для нас головна річ. Коли деякі річники дітей вивинулися нам із рук — то з тим більшою запобігливістю мусимо позискувати для себе грядуче покоління молоді. А через діти позискаємо й родичів. Тому будьмо винахідливими у любові супроти дітей, що в своїх молоденських літах мусять серед голоду і холоду боротися за існування“.

Головний референт централі: „Діти в Католицькій Акції“ о. Карло Дор (Dorr) поставив ось який черговий плян праці. Всі католи. організації, що займаються працею над дітьми, творять в кожній дієцезії дієцезальні спільноти. В кожній парохії знову має бути назначений провідник для дітей, які враз із душпастирем і провідником своєї організації творять парохіяльну спільноту. Головною ціллю парохіяльних станиць — то позискання для спільноти неорганізованих іще дітей за поміччю інтенсивної душпастирської праці над ними (Служби Божі, місії, проповіді) та пополуудневих сходив з ріжними діточими імпрезами.

Управитель Інституту для душпастирства у Відні (Seelsorgeinstitut) Др. Карло Рудольф виголосив оводі доклад на тему: „Релігія і фільм“. Ось провідні думки його: Церква уважає своїм обовязком використати всі можливості, які дає їй фільм до сповнення її завдань. — Фільм треба трактувати поважно. Одначе щоб він міг займатися більше інтенсивно релігійним життям, мусить же одобрити кінова публіка, — яку знову треба до тієї цілі просто виховати. А почати цю акцію треба вже в школах, виховних інститутах і стоварищеннях. Фільм мусить підходити до релігійних справ із почесною;

багато з релігійних квестій він тільки зазначить, — легко замаркує. А все, що збуджує сенсацію, мусить фільм старанно оминати, бо це противиться релігії. Очевидна річ: фільм не мусить займатися самими реліг. справами. Вистарчить, як він узгляднюватиме життєві стремління людини, підкреслюючи при цьому остаточний змісл існування її.

Щодо завдань Лікарів в Католицькій Акції поставив генер. секретар К. А. в Австрії радн. Енгельгарт ось які з домагання: а) Праця над перевихованням лікарів по лінії христ. засад віри та моралі. б) Зясування та вияснення спірних точок пасторальної медицини. в) Популяризування лих (висвітлених) квестій за поміччю публичних відчитів і курсів в ряницях К. А.

Під практичним оглядом поручає бесідник католи. лікарям працю в К. А. у харитативній діяльнці, — напр. уділювання фахових порад для матерей і подруг, несення лікарської помочи тяжко хорим і. т. п.

Майже ціле католицьке німецьке студентство Австрії увійшло вже в ряди Католи. Акції. Всі академічні організації Відня, Грацу, Інсбруку та Сольногороду злучились в одну прапуючу спільноту, — а заразом в кожній дієцезії становлять поодинокі їх товариства, окремі клітини К. Акції акад. молоді. Провід загальноавстрійської організації студентства спочиває в руках комітету, зложеного з представників поодиноких місцевих академічних організацій, а затвердженого Епископатом. Ціла праця академічної Кат. Акції присвячена самому студентству.

Про Католи. Акцію між робітництвом по думці енцикликки „Quadragesimo anno“ висказується генер. секр. К. Акції в Австрії радн. Енгельгарт м. ін. ось так: Першими й найближчими апостолами робітництва повинні бути самі робітники. В цілі виобразування таких світських апостолів зпоміж робітників, треба ін-

тенсивно вишколювати та усвідомляти у нутрі ціле катол. робітництво. А передумовиною цього — переведення організації цілого робітничого руху.

У березні ц. р. започаткувала австр. Кат. Акція курси для парохіяльної молоді, з якої мають вийти провідники та провідниці К. А. Завданням цих курсів — подати основне вишколення в культурних, суспільних, державних і загально практичних питаннях життя. На перший піврік праці передбачені ось такі курси: Добро життя і віри в Церкві, Знання життя і його форм. Людина і світ — велике питання буття. Спільнота і плекання її. Про знання письменства і штуки, народне господарство і суспільство з християнського становища.

АНГЛІЯ. Вестмінстерський архієпископ Hinsley випрацював ось який план К. Акції в Англії. В Лондоні основана буде централь, в руках якої сходяться будуть нитки католицького ділання цілої Англії. Тій то централь підпорядковані будуть всі організації К. А. Керувати К. А. буде світський президент за поміччю комітету світських людей, що стоять до його розпорядности. Властивою організаційною одиницею К. Акції буде парохія. Кожна парохія одержить „парохіяльну раду“, а кожна дієцезія „дієцезальну раду“ К. Акції. Ця „дієцезальна рада“ даватиме прикази поодиноким організаціям. Особливим старанням буде, щоб поодинокі організації К. Акції мали між собою тісну лучність і разом співпрацювали між собою.

Архієпископ Msgr. Hinsley виголосив недавно на конгресі катол. англійської преси промову, де зазначив, що першим його кроком у провіді К. Акції — то оснування „Союзу катол. письменників“ і у виповнюванні svojого великого та важкого завдання опиратися буде на праці катол. письменників і видавців. — (Одночасно з цим конгресом уряджено було виставку катол. преси, із 320 експонатами катол. органів в англ. мові).

Катол. часопис „The Universe“ доносить про успішне діланя „світського ордену“ для навернення Англії. Члени цього ордену називаються „посланнями віри“. Одною із головних цілей цього „ордену“ — позискування та поучування конвертитів, а здобув їх уже понад 2000 осіб. Нині праця ордену дуже різноманітна: одні члени його дають прилюдні відчити та дискусії навіть на публичних площах, інші знову діють як „світські катехити“, навчаючи особливо тих дітей, що ходять до публичних (англіканських) шкіль, — ще інші уряджують svojого роду „місії“ по селах і т. п. Організація ця піддержує міжнародні взаємини з подібними союзами світських апостолів у інших краях, як

Еспанія, Німеччина, Австрія, Франція й ін.

АМЕРИКА. У Зєдинених Державах півн. Америки діє із великих успіхів могутня організація катол. студентів для цілей місії, (The Catholic Students' Mission Crusade), що обєднує пів мільона студентів. Про цю організацію пише часопис „The Commonwealth“ м. і. таке: Є то найбільше пожертвовані для справи місії юнаки та юначки, що не зважаючи на всякі небезпеки і жертви, на морі й суші витривало виконують свою працю. Окрім теоретично-ідеологічної праці віддають вони передовсім практичні услуги. (Нпр. студенти-техніки випрацюють безплатно для місіонерських станиць плани церков, каплиць чи шпиталів, а навіть особисто працюють при самій будові їх). Із рядів тієї організації вийшло вже багато священників і сестер милосердя, які нині працюють по різних місійних стаціях розсіяних по цілому світі.

Католицька молодь обох полів у віці від 10—18 літ оснувала організацію під назвою: „Християнський похід для чистої лектури“, ізключем: „Геть із неморальною лектурою“. Члени тієї організації постановили не читати ніяких кримінально-сенсаційних повістей. Акцію організації поширюється також і на радіо та фільм.

Американський єпископат розпочав велику акцію в цілі очищення фільму від неморального бруду. З цього то приводу одержав він від кард.-секретаря Пачеллього (з Риму) телеграму з признанням Папи для тієї акції: „Глибоко переконаний про величезний вплив фільму і наглядчу konieczність очистити та уморальнити його, (кажеться в телеграмі), користає Святіший Отець з нагоди, щоб сердечно погратулювати американським єпископам за величезні успіхи, які вони вже осягнули завдяки svojому подиву гідному духові єдності та солідарности всіх дієцезій. А висказуючи це признання отця, монахам і вірним, що цілою силою svojого авторитету дбають про очищення фільму, заохочує водночас Святіший Отець і на далі чувати та невтомно трудитись в цілі охорони родини, молоді й нації від моральної отруї лихого фільму.

КАРИНТІЯ. Про відношення Катол. Акції до політики висказався недавно еп. Dr. Hefer в „Kärntner Tagblatt-“ ось як: Коли говориться про політику, то звичайно під цим поняттям розуміється політику дня, партійну політику минулого, спірні думки поміж горожанями держави з приводу якихсь матеріальних дібр. Мушу тут зазначити, що Кат. Акція немає нічого спільного з того роду політикою. Зрештою є то виразна думка й Свят. Вігня, який сказав: „Actio Catholica non est actio politica“. (Т. зв. Католицька

Акція не є політичною акцією). Розходження в думках на політичному тлі не сміють викликувати роздвоєння поміж вірними ані в головній клітині К. Акції, якою то клітиною є парохія, — ані в дієцезальній Кат. Акції. Дуже ясно висказався про це кард. Гльонд ось якими словами: В життя парохії не сміє вдиратись ніякий спір за державну владу. Бо парохія — то не партія, ані не група політиків; нема в парохії того, чи іншого напрямку політичного. Парохія належить до Христа. Тому парохіяльне життя має плисти понад політичними справами; через те одержить воно мир, повагу та потрібну глибину. І хоч поодинокі парохіяни як свідомі горожани в почутті своєї відповідальності за публичне життя, беруть і повинні брати участь у політичному житті, і хоч зрозумілою річчю є, що через те можуть повстати поміж ними напруження і непорозуміння, — то все ж дбати треба, щоб це життя не входило у життя парохії.

При виповнюванні свого парохіяльного завдання (мовить далі еп. Hefer) мусить Католик. Акція пильно дбати про вироблення сумління і цілих людей, — людей християнського духа і християнського життя. Католик із таким сумлінням знатиме, що Христовий закон не тільки обов'язує його в неділю, але і в будень, — у цілому діланні, знатиме теж, що Христовий закон простягається не тільки над приватним життям кожної людини, але й над цілим публичним життям людської збірності, отже й над господарським, суспільним, культурним і державним життям. З того виходить самозрозумілий висновок, що людина із так виробленим сумлінням почуватися буде до обов'язку виступати на фронті, що його дають йому державні закони та мужно боротися буде за справу Христа у публичному господарсько-суспільному та горожанському житті.

КИТАЙ. На першому Конгресі Католик. Акції в Шангаю постановлено вибудувати в столиці Китаю базиліку під візв. Пресв. Серця Христового, як також і монументальну статую Ісуса Христа. Одна із найвизначніших особистостей нового Китаю, проф. університету Ma Siang Peh, (що м. і. керував виборами першого президента Китаю) накликавав до досконалого опанування слова, щоб ним цілий Китай здобути для Христа. Свій зазив закінчив він пам'ятними словами: „Божки мертві — і вплив їх уже скінчився; а католицизм живе. Бо його Бог — то живий Бог!“

Яку місію сповняє католицький університет „Аврора“ в Китаю, довідуємось із часоп. „Journal de Changhai“, який подав м. і. такі дані: Абсольвенти цього уні-

верситету займають у подавляючій більшості найвизначніші становища в публичному та суспільному житті Китаю. У самому Нанкіні працює їх у державній службі яких 70 людей, з чого двох справувало вже уряд міністрів. Дуже багато з колишніх учнів цього університету займає нині становища генеральних секретарів аборадників у міністерствах, як також професорів університетів (двох із них ректорами університетів). Згаданий університет видає уже яких 110 що найвизначніших лікарів Китаю, з чого кількох кермує великими державними шпиталями та лікарсько-судовими інституціями. Теперішній китайський амбасадор у Брюкселі, консуль в Газі, та віцепонсуль в Парижі — то саме теж абсольвенти католик. університету у Шангаю.

НІМЕЧЧИНА. Про успіхи світських апостолів у кольонській дієцезії в 1935 р. пише Kathol. Kirchenzeitung ось що: Осягнені успіхи в душпастирській діяльності — то понайбільш часті успіхи світських апостолів, — особливо апостолів-мужчин. Всюди по парохіях зазначився оживлений релігійний дух. Число молоді, що щомісяця приступає до св. Причастя, значно підвищилося. — Замітна річ: серед мужеської молоді стосунково це число більше, ніж серед жіночої.

Католик. жіночий Союз урядив у кількох містах Німеччини відчити, а радше курси для молоді в цілі релігійної підготовки до подружжя. Такі курси мають велике powodження і молодь дуже громадно бере в них участь. Учасникам і учасницям цих курсів подається не тільки догматичні основи християнського подружжя, але теж і етичне та біологічне насвітлення питань зв'язаних із подружжям життям.

ПОЛЬЩА. В роковини коронації Папи Пія XI. посвячено у Варшаві великий дім, збудований коштом 2½ мільона золотих, призначений для цілей Католик. Акції. У ньому міститься централь Катол. Акції варшавської АСпархії.

ФРАНЦІЯ. В Ренн (Rennes) уряджено під проводом еп. Msgr. Mignen „Тиждень Католик. Акції“. Висунено там м. і. такі постулати: — а) Створення парохіяльних кружків КАКції в цілій дієцезії. б) Урядкування правильних зібрань провідників КАКції. в) Оснування часопису ідеологічного напрямку для дієцезального проводу. г) Урядкування реколекцій для мужчин. д) Ітенсивніша праця світських апостолів. е) Поширювання католицької преси. (У Франції К. Акція не zorganizована на італійський зразок, прийнятий у нас. Прим. Ред.).

Білянс Католик. Акції між молоддю у Франції за рік 1935. представляється у цифрах ось як: а) Робітнича католик. молодь оснувала 86 нових філій свого

станового товариства — до загального числа 620. Наклад її часопису: „La Jeunesse Ouvrière“ підвищився на 90.000. б) Селянська Католическа молодь поширила своє станове товариство зі 474, на 680 філій, її становий орган: „La Jeunesse Agricole“ досягнув 23.000 передплатників, в) Академічна молодь створила 57 філій, а 200 намічено, г) Основано нову секцію КАкції для молоді моряків із 2 підвідділами: одну для рибаків, а другу для торговельної частини моряцької молоді. Осідок секції: Париж.

Стоварищення католических студентів Франції (Fédération Française des Etudiants Catholiques) що начисляє більше ніж 16 тисяч членів, відбуло в Nantes свій черговий (16) конгрес. Головною темою його нарад була справа апостолування осередків студентства поміж самими студентами.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. В Чехословаччині утворено „Лігу католических слухачів радіо“, яку як окрему секцію, влучено в склад К. Акції. Ціль тієї Ліги: — переконати католиків про велику культурну вартість радіо, а разом організованим способом впливати на уморальнення його.

Словацьке стоварищення католических студентів, що у духовому житті Словаків грає величезну роль, випрацювало річний плян світського апостолування студентів в рамках Католическої Акції. Особливий натиск покладено на працю у пресовій діяльності: іде передовсім про те,

щоб викоренити вплив лівих часописів на студентство. Уряджено „супільний тиждень“ та утворено центри для школення світських апостолів. Спеціальний орган стоварищення має більше звертати увагу на супільне питання. Навязано також контакт із заграничними студентськими організаціями.

ШВАЙЦАРІЯ. В інтертурська „Hochwacht“ доносить про уладження ректором Kloos-ом (Morschach) нового роду духовних вправ, у формі курсів. Є то спеціальний рід реколекцій, у формі викладів, пристосованих виключно до потреб і настроїв безробітних. Такі курси відбуваються з великим моральним успіхом. Курси були зовсім безплатні; кошти уладження їх понесла добродійна секція К. Акції. Фреквенція тих курсів була стосунково висока; пересічно по 100 учасників.

ЮГОСЛАВІЯ. У річному зібранні К. Акції Хорватії з кінцем 1935. р., взяло участь (в Загребі) понад 400 католических організацій. У пляні праці на 1936. р. намічено: Катехизацію, харитативну діяльність та пропагування католическої преси.

К. Акція Хорватії створила теж окрему секцію (на взір Legion of Decency) для пропагування чистого фільму та поборювання деморалізаційного впливу лихого фільму. Впливовий католический часопис Hrvatska Straža призначила для справи фільму постійну рубрику.

о. Петро Дзедзек.

НОВІ КНИЖКИ

Цим разом подамо огляд новин у нашій дитячій літературі. На щастя минув той час, коли українська дитина терпіла голод відповідної для себе книжки. Видавництва „Наш Приятель“ і „Світ Дитини“ дбають про те, щоб наші діти і молодь від наймолодших років до юнацьких мали здорову, виховну лектуру. В останніх місяцях ці Видавництва надіслали нам новий ряд своїх книжечок, з яких деякі коротко обговоримо, а інші — через недостачу місця — тільки згадуємо, як такі, що їх сміло можна поручити до парохіальних дитячих бібліотек.

Видавництво „Нашого Приятеля“ велику прислугу вчинило нашим дітям, видаючи цикл історичних оповідань *Антоніа Лотоцького* п. н. „Було колись на Україні“. Досі появилася три чепурні книжки, з котрих перший оповідає про найдавніші часи, другий про великокняжужу добу, а останній про володіння Ростиславичів у Червенських городах. З хвилиною, як вийдуть дальші частини, наша молодь матиме в цих оповіданнях прекрасну дитячу історію рідного краю,

котра різнитиметься від інших „історій“ тим, що матиме цікаву та принадну форму оповідання. Хто знає легкий стиль *А. Лотоцького*, то може собі уявити, як радо діти будуть ці оповідання читати. Однак не в самому тільки легкому стилі їх вартість. Автор, розгортаючи перед молоддю сторінки минулого, скрізь пам'ятає підкреслити ясні, етично високі, варті наслідування моменти, а нап'ятувати все те, що в минулому було нашим прокляттям та чого на майбутнє треба вистерігатися. При тому не забуває вказати на релігійність наших предків і на те, що в житті народу, крім його власної праці, зусиль та посвяти потрібне досягнення успіху — також благословення Боже.

Таксамо широко можна поручити нашій молоді іншу книжечку цього самого автора, а саме „Роксоляну“, повість видану „Світом Дитини“. Книжечка читається одним духом. Пригоди маленької Лесі Лісовської, поцівни з Рогатина, взятої до неволі, пізнішої славетної султани Роксоліани, дружини Сулеймана I.,

шлях її життя від скромної батьківської хати на вершини слави й могутності розгортає Шановний Автор перед молодим читачем на те, щоб дати своїй героїні змогу промовити до серця свого далекого-далекого нащадка отсею сповіддю:

„Я могла багато зробити для рідного народу й рідної країни, а зробила так мало — тільки те, що здержувала Сулеймана від походів на мою рідну землю й спонукувала його, щоб дарував волю невольникам із могого народу. ...Семираміда дбала про могутність свого народу, своєї рідної країни, а я... про могутність ворогів моєї землі, завзятих ворогів Христа.

Боже добрий і справедливий, прости мені, бо я змарнувала таланти, що Ти дав мені їх у руки... Не йдіть моїми слідами! Будьте сильні в доброму, а зо злом боріться! На те дав Всевишній людині розум і сиду волі, щоб уміла встоятися проти зла“.

Роксоляна не найшла спокою й щастя серед розкошів земного раю — султанської палати —, бо не було його в її власному серці, мушено докорами сумління — і в тому її трагізм. Він викликає у мо-

лодого читача сльози співчуття, але й постанову — всі сили віддати на добро Батьківщини.

Третя книжечка для молоді, що на неї звернемо сьогодні увагу — це „Наші соколята“ Франца Ксковського (накладом „Світу Дитини“). Ряд гарних оповідань про переживання дітей підчас визвольної війни та про їх безпосередню участь у цій війні. Кожне оповідання — гарна лекція жертвенної любови Батьківщини. Хотілося б одначе, щоб ця, безперечно гарна й вартісна, книжечка була ще цінніша та більше виховна, ніж вона є. Здається, легко було можна вплести в поодинокі епізоди натяк на те, що крім любови до Батьківщини, крім героїської посвяти й очайдушної відваги є ще один і то рішальний чинник перемоги — поміч Божа! Легковаження цього чинника вважаємо основою нашої невдачі в минулому, тому навчити наші діти цінити його — це найважливіше завдання українського виховника без огляду на те, чи він промовляє до молоді живим, чи друкованим словом.

Всежтаки книжечка заслуговує на поширення.

(Ю. Р.)

Книжки й журнали надіслані до редакції

І Журнали.

1. Нива, часопис присвячений церковним і сусп. справам, рік XXXI. Львів, Коперника 36.

2. Богословія, тримісячник, видає Богословське Наук. Товариство у Львові, рік 1936, кн. 1.

3. Добрий Пастир, тримісячник присвячений богословським і церковним справам. Адреса: Станіславів, Перацького 11.

4. Дзвони, літ. наук. журнал, виходить у Львові, Японська 7/II, ч. IV, за 1936 р.

5. Наш Приятель, місячник для дітей, річник XV., ч. за травень 1936. Львів, Сикстуська 39 а.

6. Світ Дитини, місячник для дітей, рік 1936, ч. 5. Львів, Зіморевича 3/1.

7. Українське Юнацтво, ілюстрований журнал української молоді, вих. щомісяця, рік IV., ч. 5. Додаток: Готовсь, організаційний листок КАУМ. Адреса: Львів, Петра Скарги 5.

8. Український місіонар у Бразилії, релігійний місячник для українців-католиків. Видають ОО. Василяни в Прудентополі. Ч. 3. Березень 1936.

9. Ucrainian Youth. (Українська Молодь) офіц. орган Ліги Української католицької молоді. Виходить у Філадельфії. Річник III., ч. 2. за лют.-берез. 1936.

10. Благовістник Пресв. Серця Хри-

стового, виходить щомісяця, Ужгород, Ракоція 54., Ч. 5. за травень 1936. Додаток: „Приятель малых“.

11. Голос Спасителя, місячник, вид. монахи Чина Найсв. Избавителя в Йорктоні, Канада ч. 5. за 1936 р.

12. Наша школа, педаг. часопис, вих. раз у місяць, ч. 4. рік 1936 в Ужгороді. Адреса: Мукачів, вул. Больнична ч. 2.

13. На сліді, журнал молоді, виход. раз у місяць, видає кооп. „Вогні“. Львів Чарнецького 26.

14. Жіноча Доля, часопис для українського жіноцтва, ч. 9, рік XII. за трав. 1936. Коломия, Замкова ч. 37.

15. Ruch katolicki, organ Akcji Katolickiej w Polsce. Wydaje Instytut Naczelny A. K., Poznań, Al. Marcinkowskiego 22/IV.

16. Nasze Katolickie, tygodnik religijny, społeczny i oświatowy, Płock pl. Kanoniczny 2.

17. Rycerz Niepokalanej, Nr. 5. за май 1936. Видають: ОО. Franciszkanie Nipokalanów, p. Teresin.

18. Rycerzyk Niepokalanej, Nr. 5. за май 1936. ilustr. pismo dla młodzieży. ОО. Franciszkanie, Niepokalanów, p. Teresin.

19. Głos Akcji Katolickiej archidiecezji lwowskiej, perjodyczne wydawnictwo organizacyjne, Lwów, Fredry 3.

20. Gregoriana, dwumiesięcznik, organ Archidiecezji lwowskiej obrz. ormiańskiego. Lwów Skarbkowska 12.

21. *Kultura*, tygodnik literacki, artystyczny i społeczny. Wydawca i Redaktor naczel.: Ks. Dr. St. Bross, Poznań ul. Marcinkowskiego 22.

II. Книжки і карти.

1. *Г. Костельник: Arcana Dei*, шляхи віри модерної людини, Львів, 1936, накл. автора.

2. *О. М. Каровець, ЧСВВ., Велика реформа Чина св. Василя Великого*. 2 томи, Львів—Жовква 1933.

3. *Др. Тот Тігамер: Юнак-переможець*, В-во Чина св. Василя В., книжка СХСШ, Жовква 1935.

4. *Юліян Гарнович: Ілюстрована історія Лемківщини*, Львів, 1936, Бібліотека Лемківщини, 3 карти 125 ілюстр. Накладом В-ва „На Сторожі“.

5. *О. Р. Лукань, Ч. С. В. В.: Василіанські монастирі в стан. епархії*, Львів, 1935, Бібліотека Центр. Вас. Архіву ч. 1.

6. *О. Р. Лукань, Ч. С. В. В.: Василіани — римські папи*, Львів, 1936, Бібліотека Центр. Вас. Архіву, ч. 2.

7. *О. Р. Лукань, ЧСВВ: Список книжок В-ва ЧСВВ в Жовкві*, Жовква, 1936.

8. Бібліотека релігійної освіти (В-во ЧСВВ в Жовкві) Появилися такі книжечки:

1. *О. Оттон Козавс: Судьба світа з світлі віри.*

2. *О. Т. Галуциньський: Шестиднев, або оповідання про сотворення світа.*

3. *Др. Ф. Мефферт: Новозавітні книги — джерелом пізнання Ісуса Христа.*

3. *Др. Ф. Мефферт: Я вірю в Бога.*

5. *О. Козавс: Ціль життя.*

6. *О. М. Марисюк: Вірити, чи не вірити?*

9. *Католицькі читання* (В-во ЧСВВ, Жовква). Появилися:

1. Стережіться облудних пророків.

2. Поза Церквою нема спасення.

3. Поєднання.

4. Не бороніть дітям приходити до Мене.

5. В церквах благословіть Господа.

6. Радуйся, живовосний хресте.

7. Сектанти.

8. Баптисти.

10. *Цюк Остап: Лебідка*, драма на 5 дій, Львів 1936, накл. Миколи Матвійчука

11. *Було колись на Україні* ч. III. істор. оповідання А. Лотоцького. Бібліот. „Нашого Приятеля“ Львів, 1936.

12. *А. Лотоцький: Роксоляна*, істор. оповідання з XVI в. В-во „Світ Дитини“ Львів, 1936.

13. *Ф. Коковський: Наші соколята*, оповідання, В-во „Світ Дитини“ Львів, 1936.

14. *Е. Жарський: Від Ікара до Ліндберга* (розвиток летунства) Львів, 1936, В-во „Світ Дитини“.

15. *Р. Завадович: Живий страхопуд*, комедійка з життя сільських дітей в 3 відслонах, Львів, 1936, В-во „Світ Дитини“

16. *М. Погідний: На провесні*, сценічна картина в 3 діях зі співами й хороводами Львів, 1936, В-во „Світ Дитини“.

17. *М. Кулицький: Карта біблійної Палестини* В-во „Наша Майбутність“, Львів, 1936.

Ціна 0:50 зл. Замовляти в адміністрації „Українського Юнацтва“ Львів, вул. Петра Скарги ч. 5.

Навчання такого нелегкого предмету, яким є релігія, вимагає якнайбільше помічних научних засобів, що завдяки їм вдалося б сам предмет як мога упритупити, сконкретизувати, унаглядити. Але як у інших народів є цих засобів справді багато, так у нас аж надто мало. Виходило б, що саме тому повинні б у нас ці нечисленні засоби тим-більше цінити. Тому звертаємо особлившу увагу всіх Всеч. Отців на оригінальне видання карти Біблійної Палестини, що саме являється таким пожаданим засобом при науці релігії. Опрацьована вона дуже докладно й солідно, видана дбайливо так, що відповідає всім вимогам. Незвичайно низька ціна уможливує її масове поширення.

ХРОНІКА

Розбудова журналу „Католицька Акція“. Як ми вже повідомляли в попередньому числі, Ген. Інститут К. А. покликав до життя ширшу Редакційну Колегію, яка вестиме редакцію журналу „Католицька Акція“ і всіх намічених видань. До Колегії запрошено визначніших католицьких письменників, духовних і світських, із усіх трьох епархій. Для успішної праці Колегія поділилася на вісім секцій, що вестимуть працю тільки в своїй діяльності. І так основано секцію ідеологічну (голова покищо не вибрано),

суспільну (голова о. Др. Конрад), для справ родини (голова о. Др. Глинка), для справ жіночих (голова п. Тишинська), для справ молоді (голова п. В. Глібовицький), харитативну (голова Др. Філяс), пресову (голова о. Чемеринський), для справ виховання (голова о. кан. Дзерович). Кожна секція радо повитає й нових співробітників, які схочуть в даній діяльності співпрацювати та звольте повідомити про це Редакційну Колегію.

Це число „Католицької Акції“ виходить уже оформлене новою Ред. Колегією

при одночасному збільшенні об'єму до 32 сторінок. На його зміст складаються перші вступні, так сказати б, програмові статті кожної редакційної секції, в яких вияснюється, чому саме Католицька Акція займатиметься даною ділянкою життя.

Повстання товариств Католицької Акції. На терені львівської Архієпархії повстали вже два товариства Католицької Акції, а саме Католицьке Товариство Українських Жінок і Католицьке Товариство Українських Дівчат. Проводам нових Товариств і їх Членам складаємо на цьому місці бажання найуспішнішого розвитку.

Замкнені Реколекції для мужчин з інтелігенції відбудуться, як ми вже повідомляли, заходом Ген. Інституту К. А. у Львові в перших днях місяця липня ц. р. під проводом о. Д-ра Й. Маркевича ЧСВВ.

Точніші вказівки про час реколекцій, речі, що їх треба привезти з собою та оплату за прохарчування, подасться в пресі в найближчому часі, але вже тепер просимо надсилати згодошення на адресу Ген. Інституту К. А., Львів Зіморевича 3/І. Листа учасників буде замкнена дня 20. VI.

Всесвітня Вистава Католицької Преси в Ватикані. Дня 12. травня ц. р. Св. Отець довершив торжественного відкриття Всесвітньої Вистави Католицької Преси, про котру ми обширно писали в ч. 3 (4) „Катол. Акції“ за мин. рік. Відкриття Вистави відбулося в приваті всіх кардиналів, що на той час перебували в Римі, дипломатичного корпусу й представників католицьких організацій. Св. Отець виголосив промову, після чого поблагословив Виставу і привітав.

Українська католицька преса цілого світу (Галичина, Закарпатська Україна, Бачка, Спол. Держави Півн. Америки, Канада і Бразилія) зорганізована спільно Генеральним Інститутом Кат. Акції у Львові, взяла участь у виставі, висилаючи свої експонати до відділу Св. Конгрегації Східних Обрядів. Наша збірка призначена на Виставу представляється дуже багато й цікаво, бо крім українських католицьких періодиків, які зібрано з великим трудом в бібліотеках і музеях від найстарших (1776. р.) до сьогоднішнього дня, вислано статистичні зіставлення (діаграми), барвні, артистично виконані графікони, що ілюструють розвиток і досягнення української католицької преси, багату збірку (около 200) світлин великого формату, що представляють нашу церковну архітектуру, мистецтво церковне й народне, народні типи, звичаї, краєвиди тощо, а також географічні карти, які ілюструють розміщення українців у світі та віроісповідні відносини. Крім цього, як декоративний матеріял, вислано цінну збірку етнографічних матеріялів (зразки народної й мистецтва), котру особисто мала розмістити на виставі Мати Северина, ЧСВВ.

Наші експонати, як довідуємося з письм Впр. о. Вол. Фурикевича, котрого ми упросили зайнятися улагодженням нашого відділу, зробили в Комітеті Вистави надзвичайно додатне враження.

Просимо всіх, хто одержує та бажась надалі одержувати журнал „Католицька Акція“, не забувати про надіслання Адміністрації квоти 2 зл., як зворот коштів друку й експедиції за 1936 рік.

Конкурс

Генеральний Інститут Католицької Акції, приступаючи до видавання популярних книжечок для широких мас, розписує конкурс на праці з усіх ділянок знання.

Умови конкурсу: Праці писані на машині, або дуже чітко рукою, не можуть бути більші, як 32 сторінки друку малої вісімки, мають популяризувати знання в католицькому освітленні. За прийняті Ред. Колегією рукописи Генеральний Інститут К. А. платитиме до 50 злотих від аркуша, після чого скрипт стає власністю Ген. Інституту К. А.

Рукописи треба надсилати на адресу Ген. Інституту К. А. (Зіморевича 3. І).

Католицькі часописи просимо передрукувати.

Виходить що три місяці. — Видається за відомом і благословенням церковної Влади.
Видає: Ген. Інст. Кат. Акції. Львів, Зіморевича 3/І. Редагує Колегія.
